

Torsdagen den 1 februari

Kl. 12.00–13.10
14.00–15.01

§ 1 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2017/18:337

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:337 Brottslighet mot djurbönder

av Runar Filper (SD)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 9 februari 2018.

Stockholm den 29 januari 2018

Justitiedepartementet

Morgan Johansson (S)

Enligt uppdrag

Johan Danelius

Expeditionschef

§ 2 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2017/18:77 till finansutskottet

2017/18:83 till socialutskottet

EU-dokument

KOM(2017) 676 till miljö- och jordbruksutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 27 mars*.

§ 3 Svar på interpellation 2017/18:326 om Försvarsberedningen och säkerhetspolitiken

Anf. 1 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru talman! Ärade ledamöter och åhörare! Daniel Bäckström har frågat mig vilken betydelse Försvarsberedningens arbete och roll har för Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik samt om jag delar Försvarsberedningens säkerhetspolitiska bedömning att ett väpnat angrepp mot Sverige inte kan uteslutas.

De omvärldsanalyser och säkerhetspolitiska bedömningar Försvarsberedningen bidragit med genom åren har haft och har alltså stor betydelse för utformningen av inte enbart det militära försvaret utan även för utrikes- och säkerhetspolitiken som helhet. Som exempel kan nämnas den breda synen på säkerhetsbegreppet, inklusive målen för vår säkerhet, vilka formulerades i Försvarsberedningens rapport 2006, och formuleringen av den svenska solidaritetsförklaringen i Försvarsberedningens rapporter 2007 och 2008.

För en framgångsrik säkerhets- och försvarspolitik behövs en helhets- syn avseende säkerhetspolitiken. Det är en säkerhetspolitik som omfattar alla de instrument vi har till vårt förfogande, politiska, ekonomiska och militära, i syfte att förebygga och hantera kriser och konflikter.

Viktiga exempel på detta är dels vikten av en sammanhållen EU-linje för upprätthållande av sanktionerna mot Ryssland så länge skälen till att de infördes kvarstår, dels vikten av att konsekvent och principfast försvara den regelbaserade europeiska säkerhetsordningen. Det sistnämnda exemplet är av vikt också i ett globalt perspektiv där normer och institutioner, centrala för vår säkerhet, allt oftare ifrågasätts av auktoritära ledare och stater.

Regeringen ser därför fram emot en framåtblickande och uppdaterad säkerhetspolitisk analys i Försvarsberedningens slutrapport. Denna hoppas vi bland annat kommer att inkludera utvecklingen i Ryssland, utvecklingen av EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik samt konsekvenserna av bristen på respekt för den regelbaserade världsordningen.

Andra frågor som också återfinns i Försvarsberedningens anvisningar, med direkt bäring på utrikes- och säkerhetspolitiken, är exempelvis möjligheten att bidra till internationella fredsfrämjande insatser samt frågor av relevans för förtroendeskapande åtgärder och rustningskontroll. Den säkerhetspolitiska analys Försvarsberedningen aviserat blir därmed av stor vikt också för utformningen av utrikes- och säkerhetspolitiken.

Regeringen följer kontinuerligt den utrikes- och säkerhetspolitiska utvecklingen och har konstaterat att det säkerhetspolitiska läget i Europa och i närområdet har försämrats över tid. Det finns en bred enighet om denna bedömning, och vi rustar nu upp totalförsvaret för att stärka Sveriges försvarsförmåga. Försvarsberedningens arbete har en bred partipolitisk förankring och utgör ett viktigt underlag för utformningen av försvars- och säkerhetspolitiken. Jag har fullt förtroende för det arbete Försvarsberedningen gör. I ett osäkert omvärldsläge är en bred samsyn om svensk säkerhetspolitik en styrka.

Försvarsberedningens delrapport *Motståndskraft – inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret 2021–2025* lyfter fram en rad viktiga frågor och förslag. Bland annat återfinns resonemang

om vilka utgångspunkter och planeringsförutsättningar som bör ligga till grund för att utforma och dimensionera totalförsvaret för att kunna möta ett väpnat angrepp mot Sverige. Att ett väpnat angrepp mot Sverige inte kan uteslutas är en av de planeringsförutsättningar som rapporten anger.

Den säkerhets- och försvarspolitiska inriktningen för perioden 2016–2020 inklusive vad avser militära hot mot Sverige, som behandlades i samband med riksdagens försvarsbeslut i juni 2015, gäller intill dess att riksdagen fattar ett annat beslut. Efter en säkerhetspolitisk analys konstateras där: ”Det går inte att se militära konflikter i vårt närområde som skulle påverka endast ett land. Ett enskilt militärt väpnat angrepp direkt mot Sverige är fortsatt osannolikt. Kriser eller incidenter som även inbegriper militära maktmedel kan dock uppstå och militära angreppshot kan likväl aldrig uteslutas. Rysslands aggression mot Ukraina innebär att risken för dessa har ökat, även i vårt närområde.”

Regeringen har redan agerat på flera förslag i Försvarsberedningens rapport och ser fram emot den bedömning av den säkerhetspolitiska utvecklingen och dess konsekvenser för svensk försvars- och säkerhetspolitik som Försvarsberedningen aviserat till våren 2019. Delrapporten och Försvarsberedningens samlade slutrapport kommer därefter att utgöra en grund för nästa försvarspolitiska inriktningsbeslut för perioden 2021–2025.

Anf. 2 DANIEL BÄCKSTRÖM (C):

Fru talman! Tack, utrikesminister Margot Wallström, för svaret!

Det här är min första period i försvarsutskottet, och sedan hösten 2014 har jag följt både händelseutvecklingen i vårt närområde och utmaningarna inom försvars- och säkerhetsfrågorna. Det gick bara ett par veckor efter att mandatperioden började innan ubåtskränkningarna kom. De pågick ganska länge i vårt närområde, i skärgården utanför Stockholm.

Vi följer utvecklingen i Ukraina och vad som händer efter annekteringen av Krim liksom hur Ryssland har gått in och agerat i Syrienkriget. Vi ser förändringarna i Mellanöstern och maktkampen mellan Saudiarabien och Iran. Vi ser hur Turkiet agerar. Konflikterna och krigen förändras och utvecklas. De är omfattande och många i Europas och också i vårt närområde.

Samtidigt tar vi del av rapporter som visar hur Ryssland utvecklar sin förmåga, stärker försvaret och prioriterar försvarsutgifterna mer än andra offentliga utgifter i landet. Ryssland följer sin långsiktiga plan och försöker ta vara på de tillfällen som ges.

Rysk militär förmåga ökar. De beredskapskontroller som har genomförts under de senaste åren är regelbundna och återkommande. Övningsverksamheten är omfattande, och retoriken är ofta hård. De övar anfall mot bland annat Sverige. I retoriken och i uttalanden riktade mot vårt område betonar de vilken betydelse kärnvapen har i deras förmåga.

Vi ser ökade hybridhot, påverkansoperationer, informationskrigföring och propaganda. Underrättelseverksamheten har ökat, och man har ett fokus på ryska intressen. Relationen mellan USA och Ryssland blir allt sämre.

De rapporter som vi har tagit del av bekräftar bilden av ett förändrat men också ett försämrat säkerhetsläge. De visar att Ryssland fortsätter i sin alltmer auktoritära riktning. FOI beskriver i sina analyser hur Ryssland

Prot. 2017/18:65
1 februari

Svar på
interpellationer

vill öka sin auktoritet i världen och se en säkerhetsordning som inte bygger på vare sig EU eller Nato. Ryssland undergräver den europeiska säkerhetsordningen.

I rapporterna ser vi också hur Ryssland använder väpnade styrkor för att nå sina mål. Den flexibilitet som utvecklas och förmågan att ta vara på givna tillfällen är något som gör det hela än mer svårbedömt och osäkert. Utvecklingen går snabbt, vilket vi i Försvarsberedningen också belyser i vår rapport. Ryssland har ett ledarskap som är beslutsamt och som beskriver oss i Europa som svaga, splittrade och i förfall. Patriotismen är i fokus.

Det finns åtskilliga ytterligare rapporter som vi fortsätter att ta del av.

Under dessa år har vi förhandlat fram uppgörelser med regeringen och har tillfört ytterligare resurser i två beslut efter 2015, vilka förstärker försvarets ekonomi och utgår från vår förmåga och att vi behöver öka den.

Jag tackar för ett uttömmande och omfattande svar. Framför allt besvaras min första fråga.

Men den andra frågan, om hur utrikesministern ser på vårt ställningstagande och vår uppdatering utifrån den beskrivning som finns i Försvarsberedningens rapport, kan jag inte se att utrikesministern här har besvarat. Jag ställer den än en gång: Delar utrikesministern vår bedömning att ett väpnat angrepp mot Sverige inte kan uteslutas?

Anf. 3 HANS WALLMARK (M):

Fru talman! Utrikesministern! Först vill jag rikta ett stort och varmt tack till vännen Daniel Bäckström, som har ställt denna väldigt viktiga och angelägna interpellation.

Fru talman! Låt mig först deklarerar att jag delar utrikesministerns syn att en bred samsyn om svensk säkerhetspolitik är en styrka i ett osäkert omvärldsläge. Jag menar också att presentationen den 20 december av Försvarsberedningens delrapport *Motståndskraft*, som i allt väsentligt sju av riksdagens åtta partier står bakom, var en styrkeuppvisning. Det är ett viktigt besked, även runt Östersjön, att de politiska partierna och riksdagsledamöterna står sida vid sida när det gäller viktiga beskrivningar och viktiga utmaningar och problem som vi har att ta oss an.

Just därför blev det så olyckligt när Folk och Försvar arrangerade sin rikskonferens i Sälen. På inledningsdagen, söndagen, kom det som kom att uppfattas som undergrävande verksamhet från statsministern och utrikesministern kring Försvarsberedningen och dess arbete. Utrikesministern betecknade själv den av regeringen tillsatta Försvarsberedningen som ”den där gruppen”. Det kan ha varit ett misstag, men det väckte känslor. Jag tror mig veta att utrikesministern nog inte menade så, men det lät så. Statsministern sa att det här inte var förhandlad politik. Men var det någonting vi hade gjort var det ju att förhandla. I tio månader hade vi vridit och vänt på varje sida i den här rapporten. I vissa fall hade formuleringar återkommande tagits upp för att vi skulle bli överens.

Utrikesministern har alldeles rätt i att ett riksdagsbeslut gäller tills något annat beslut har fattats. Nu har utrikesministern citerat rätt mycket ur det av riksdagen fattade beslutet och det inriktningsbeslut som även Moderaterna och Centerpartiet står bakom tillsammans med Socialdemokraterna. Det är ett bra beslut, en grundplatta. Vi behöver göra mer, men det är en annan sak.

Men en politisk uppgörelse är också en uppgörelse. Här har sju av åtta partier ställt sig bakom detta. För mig är det så att en politisk uppgörelse gäller även om den än så länge inte har formaliserats i ett riksdagsbeslut. Så har det till exempel varit när vi har gjort upp med regeringen om mer pengar till försvaret, både i vårandringsbudgeten och inför 2018. När vi har kommit överens om det mellan regeringspartierna och oppositionspartier gäller självklart det, även om det tar veckor eller månader innan vi har formaliserat det beslutet i kammaren.

Därför måste jag precisera Daniel Bäckströms fråga. Jag ber, fru talman, att få citera det vi skriver i Förvarsberedningens delrapport i inledningen av kap. 6, Utgångspunkter för totalförsvaret: "Ett väpnat angrepp mot Sverige kan inte uteslutas. Det kan inte heller uteslutas att militära maktmedel eller hot om sådana kan komma att användas mot Sverige. Sverige blir oundvikligen påverkat om en säkerhetspolitisk kris eller väpnad konflikt uppstår i vårt närområde. Totalförsvaret ska utformas och dimensioneras för att kunna möta väpnat angrepp mot Sverige inklusive krigshandlingar på svenskt territorium."

Fru talman! Min fråga till utrikesministern är: Delar hon den bedömningen? Den bedömningen är gjord av tre representanter för hennes parti. Det är en uppgörelse som slutits mellan åtminstone sju av riksdagens åtta partier. Dessutom har regeringen själv utsett Förvarsberedningen i hela dess sammansättning, inklusive ordförande Björn von Sydow. Jag måste också här i kammaren få berömma Björn von Sydow för den integritet och den oväld med vilken han har fungerat som ordförande. Det gör att det blir än mer olyckligt att grundackordet från Sälen ligger kvar. Förvarsministern har gjort vad han har kunnat för att markera att han står bakom Förvarsberedningen och dess viktiga arbete. Nu finns en möjlighet för utrikesministern att klart, distinkt, tydligt och ärligt säga: Ja, jag står bakom det som mitt parti har gjort i Förvarsberedningen, inklusive formuleringen om den säkerhetspolitiska grunden för den totalförvarsrapport som är framlagd.

Anf. 4 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Jag tror att de flesta är överens om att Förvarsberedningen har gjort ett mycket gott jobb. Det finns ingen oenighet om det. Det finns egentligen ingen oenighet i regeringen heller när det gäller den här frågan. Statsministern, utrikesministern och försvarsministern har varit väldigt tydliga med att man står bakom riksdagens beslutade inriktning från 2015, men att man naturligtvis med glädje tar emot Förvarsberedningens förslag.

Däremot är det rent formellt riksdagens beslut som gäller. När Förvarsberedningen kommer med sin slutrapport – det här var ju bara en delrapport – kommer det säkerligen att fattas ett beslut här i riksdagen, och då får man ta ställning till om man ska ändra försvarsinriktningen. Men hittills är det rent formellt riksdagens beslut som gäller.

Om man tittar på formuleringarna i Förvarsberedningens delrapport och jämför med den försvarspolitiska inriktning som riksdagen tidigare har beslutat om ser man att skillnaderna inte är jättestora. Utrikesministern utvecklade vad som står i den försvarspolitiska inriktningen, som riksdagen har beslutat om. Det är nästan exakt samma formuleringar om att man inte

kan utesluta ett militärt angrepp. Det står i den försvarspolitiska inriktningen att det är osannolikt men inte kan uteslutas. Rysslands aggression mot Ukraina är en anledning till det här och ökar risken i vårt närområde.

Jag förstår därför inte riktigt vad den här debatten handlar om. Vi är överens. Och oavsett vad man tycker är det faktiskt rent formellt riksdagens försvarspolitiska inriktning vi måste stå bakom.

Försvarsberedningen har gett ett mycket bra delbetänkande som bland annat innehåller den här uppdateringen när det gäller säkerhetsläget men också många konkreta förslag som bland annat handlar om hur vi ska stärka krisberedskapen i fredstid; det finns ju andra typer av kriser, som inte är militära. Jag tror att mycket av det här skulle kunna stärka Sverige som land, både när det gäller försvarsförmåga och när det gäller kriser i största allmänhet.

Egentligen finns det ingen oenighet om detta. Vi ser alla fram emot Försvarsberedningens slutrapport. Även försvarsministern är väldigt tydlig när han säger att man vill vänta till slutrapporten med att göra den stora säkerhetspolitiska analysen. Det här är en uppdatering – en lägesrapport, kan man se det som – men det slutgiltiga kommer då. Sedan får riksdagen fatta beslut, och då är det riksdagsbeslutet som gäller.

Jag tycker inte att det finns någon anledning att måla upp en stor konflikt här. Vi är eniga, och det tycker jag är en väldigt stor styrka. Försvarsfrågorna hör till de frågor som jag tycker att man måste försöka samla majoritet bakom. Man måste försöka få en långsiktighet som är oberoende av val. Därför tycker jag att det är mycket glädjande att sju av åtta partier står bakom det här och att vi har en så stor enighet när det gäller grunderna i svenskt försvar.

Sedan är det här bara *en* fråga på agendan. Mycket handlar ju också om hur vi förebygger krig. Man talar om att bygga upp försvarsförmågan, och det är såklart viktigt att vi står väl rustade både för kriser och för eventuella värre saker. Men det allra viktigaste vi kan göra är att förebygga krig, och där är Sverige världsmästare. Vi har i över 200 år lyckats behålla freden i vårt land. Ambitionen är att fortsätta med det men även försöka skapa gott samarbete i vårt närområde.

Anf. 5 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru talman! Jag tackar Daniel Bäckström och Hans Wallmark. Om man får hålla med föregående talare skulle jag lätt kunna göra det; Hillevi Larsson har fångat in den här frågan bra.

Daniel Bäckström gav en utmärkt beskrivning av de utmaningar som vi har i världen. Jag kan hålla med om allt han sa. Det är sådant som vi dagligen diskuterar i regeringen på Utrikesdepartementet och Försvarsdepartementet. Så här ser bilden och utmaningarna ut.

I ett osäkert omvärldsläge är en bred samsyn kring säkerhetspolitiken en styrka. Det finns en enighet i riksdagen om det säkerhetspolitiska läget i Europa och närområdet och om att det har försämrats över tid. Det försämrade säkerhetspolitiska läget, även vad avser militära hot, var också en viktig slutsats i den säkerhets- och försvarspolitiska inriktningen, som fastställdes genom riksdagens försvarsbeslut för 2016–2020. Den inriktningen och det riksdagsbeslutet gäller fortfarande, precis som Hillevi Larsson sa. Det finns vidare en bred enighet om att rusta upp totalförsvaret för att

stärka Sveriges försvarsförmåga. Denna regering har gjort det och gör det fortfarande. Tre försvarspolitiska överenskommelser vittnar om det.

Försvarsberedningens arbete har en bred partipolitisk förankring och utgör ett väldigt viktigt underlag för utformningen av försvars- och säkerhetspolitiken. Jag har fullt förtroende för det arbete som Försvarsberedningen gör, och jag har aldrig sagt någonting annat. Som jag redan nämnt är arbetet i beredningen av stor vikt också för utformningen av utrikes- och säkerhetspolitiken.

I den nyligen publicerade delrapporten om inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret 2021–2025 återfinns resonemang om vilka utgångspunkter och planeringsförutsättningar som bör ligga till grund för att kunna möta ett väpnat angrepp mot Sverige. Att ett väpnat angrepp mot Sverige inte kan uteslutas är en av de planeringsförutsättningar som rapporten anger. Det väpnade angreppet ska enligt beredningen vara dimensionerande för totalförsvaret. Det är i linje med den inriktning för försvarspolitiken som riksdagen beslutade om 2015.

Rapporten anger också att Sverige i samband med en säkerhetspolitisk kris, en konflikt eller ett krig i närområdet bedöms bli utsatt för en kombination av olika medel såsom politiska, diplomatiska och ekonomiska påtryckningar samt påverkansoperationer, nätverksoperationer, sabotage med mera där också militära maktmedel kan utgöra en komponent. Det belyser återigen det som jag tycker är det allra viktigaste: det bredare säkerhetspolitiska angreppet.

Det handlar om att ha en bred säkerhetspolitik som utöver totalförsvarsförmåga också omfattar politiska, diplomatiska och ekonomiska instrument som kan verka förebyggande och förtroendeskapande innan en kris blir akut. Med den första rapporten från Försvarsberedningen har ett viktigt arbete inletts. Det blir en del i en process som avslutas med en samlad bedömning aviserad till 2019.

Regeringen har redan agerat på flera förslag i delrapporten och ser fram emot den bedömning av den säkerhetspolitiska utvecklingen och dess konsekvenser för försvars- och säkerhetspolitik och utveckling av det militära försvaret som kommer till våren 2019. Sedan kommer det att utgöra grund för nästa försvarspolitiska inriktningsbeslut för perioden 2021–2025.

Anf. 6 DANIEL BÄCKSTRÖM (C):

Fru talman! Jag ber att få repetera min andra fråga: Jag hör inte ett svar på frågeställningen om utrikesministern delar Försvarsberedningens beskrivning och skrivning om att ett väpnat angrepp mot Sverige inte kan uteslutas. Jag hör en beskrivande utläggning om vad som står i beredningens rapport och också refereringar till tidigare beslut här i kammaren.

Jag kan påminna om att när vi förhandlade fram inriktningsbeslutet våren 2015 var det avsnittet om resurserna till försvaret, målen och inriktningen för de fem åren som vi var överens om. När vi sedan behandlade den säkerhetspolitiska delen var det helt och hållet regeringens egen text som lades fram i propositionen. Det var ingenting som vare sig jag, Hans Wallmark eller övriga vid förhandlingsbordet från vår sida bidrog till i formuleringarna.

Nu står vi i ett läge, som Hans så tydligt deklarerade, där en bred gruppering i Försvarsberedningen delar beskrivningen. Vi har utgått från hur läget har förändrats. Därför vill jag repetera frågan: Delar utrikesministern

Prot. 2017/18:65

1 februari

Svar på
interpellationer

vår beskrivning? Vår överbefälhavare uttrycker ofta att sannolikheten är låg för ett väpnat angrepp. Han uttrycker inte att det är osannolikt, vilket utrikesministern även i debatten uttrycker. Det är en skillnad mellan vad som kommuniceras och hur man beskriver det.

Jag tycker att beskrivningen av Försvarsberedningens ordförande om varför vi lämnade sannolikhetsbedömningar är väldigt relevant. Vi lägger nu utgångspunkterna för vad som ska göras för totalförsvaret och så småningom också för den militära delen i totalförsvaret i nästa försvarsbeslutsperiod men också med horisont mot vad som händer därefter, 2026–2030. Det är skillnader. Det är en betydande skillnad i hur vi fokuserar och kommer att ange riktningen beroende på hur vi värderar hotbild men också utvecklingen i vårt område.

Vi behöver utan tvekan stärka den totala försvarsförmågan, och vi behöver tillföra mycket resurser. Nu har vi precis börjat den militära beredningen. Den kommer att pågå parallellt med fortsatt fördjupad analys av säkerhetsläget. Med det vi så här långt har kommit fram till ligger en tydligare beskrivning. Det är ett oerhört viktigt samlat analysarbete som ligger bakom de formuleringar som Försvarsberedningen har lämnat till regeringen.

På vilket sätt kommer beskrivningen att få effekt i närtid? På vilket sätt kommer det att bidra till att utveckla säkerhetspolitiken i Sverige? Jag kan konstatera att om man enbart utgår från det som bereddes i Försvarsberedningen fram till 2014 och sedan beslutades i riksdagen 2015 kommer det att gå fyra, fem, sex år innan nästa riksdagsbeslut är fattat.

Det kan vara rimligt i en värld att man utgår från fattade beslut. Men om omvärldsutvecklingen blir en helt annan än vad som förutsågs 2014 kan man inte sitta kvar och läsa paragraferna från riksdagens beslut, utan då måste säkerhetspolitiken anpassas till hur omvärldsläget utvecklas. Utvecklingen går snabbt, och den är oförutsägbar i många stycken. Min fråga kvarstår.

Anf. 7 HANS WALLMARK (M):

Fru talman och utrikesministern! Jag tycker att det är bra att utrikesministern så tydligt klargör att utrikesministern delar den utrikes- och säkerhetspolitiska beskrivning som Daniel Bäckström gjorde i sin inledning. Också jag delar den. Det är viktigt att vi har en bred samsyn. Alla står nu här och omfamnar varandra i varje fall retoriskt och säger: Vi är överens.

Då blir det så konstigt. Grundackordet som är kvar från Sälen är uttalanden om ”den där gruppen” eller ”det är inte förhandlat”. Man återvänder också hela tiden till det riksdagsbeslut som är fattat men hyllar och hedrar inte den politiska uppgörelse som är träffad i Försvarsberedningens delrapport. Det blir så konstigt.

Fru talman! Jag tror att vi politiker skulle vinna på att ibland erkänna att vi har fel eller har druttit till det. Här finns en utmärkt möjlighet för utrikesministern att erkänna: Det blev inte bra i Sälen. Det innebär att hela regeringen, inklusive stats- och utrikesministern, gör precis som försvarsministern och står bakom Försvarsberedningen och dess delrapport i alla dess framförhandlade formuleringar.

Det är intill det att vi vet att Socialdemokraterna står bakom det andra socialdemokrater gjort i Försvarsberedningen som det kastar en stor skugga över hela delrapporten. Vad är det mer regeringen vill distansera sig

från genom att hänvisa till tidigare möjligt fattade riksdagsbeslut? Detta är en politisk uppgörelse som ska föregå ett kommande riksdagsbeslut.

Det är precis som utrikesministern påpekar att regeringen redan har börjat verkställa en del i delrapporten. Det är väldigt bra. Det gäller framför allt psykologiskt försvar som en egen myndighet. Det är någonting som Moderaterna har drivit i många år. Det som blir mer oklart är att man väljer och vrakar. Man tar en del saker från delrapporten men inte annat.

Det finns annat som vi har lyft fram: MSB som egen myndighet och Försvarsdepartementet som ett totalförsvarsdepartement. Ingen av oss förstår varför man tar somligt men ratar annat. Till det kommer oförmågan att säga: Vi socialdemokrater står bakom det våra partikamrater har gjort i Försvarsberedningen. Punkt.

Anf. 8 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Skillnaderna i den försvarspolitiska inriktning som riksdagen har beslutat och Försvarsberedningens uppdatering är väldigt liten. Det är egentligen en lek med ord. Att ett militärt angrepp mot Sverige inte kan uteslutas är grundmeningen i båda besluten. Hade man lyft ut att det är osannolikt med ett militärt angrepp och inte sagt någonting mer är det klart att det finns en skillnad mellan det och att ett militärt angrepp inte kan uteslutas. Men när man utvecklar den försvarspolitiska inriktningen som utrikesministern har gjort är det väldigt tydligt att ett militärt angrepp inte kan uteslutas. Formuleringarna är väldigt lika varandra.

Om man ser på vad det skulle leda till konkret att ställa sig bakom den exakta formulering som riksdagen hittills har eller bakom Försvarsberedningens uppdatering kan man inte heller se några skillnader i konkreta åtgärder. Precis som Margot Wallström säger har flera förslag från Försvarsberedningen redan lett till åtgärder från regeringens sida. Man tar till sig de konkreta förslagen, och det måste ju vara det allra viktigaste.

I ett gemensamt uttalande från utrikesministern och försvarsministern slås fast att Sveriges nationella försvarsförmåga ska förstärkas och att det ska ske parallellt med att vi utvecklar våra säkerhetspolitiska samarbeten och fortsätter det framgångsrika arbetet med medling och konfliktförebyggande. Detta kan vi göra såväl på nationell nivå som i våra samarbeten i EU och i FN.

Jag förstår därför inte vad konflikten handlar om. Det är ju nästan exakt samma formulering, och politiken står fast.

Anf. 9 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru talman! Så här är det: Jag och regeringen har fullt och orubbat förtroende för Försvarsberedningens fortsatta arbete. Dess arbete är av stor vikt för att vi ska kunna uppnå en bred politisk överenskommelse om säkerhets- och försvarspolitiken. Som jag sa: I ett osäkert omvärldsläge är en bred samsyn om säkerhetspolitiken en styrka. Genom att i rapporten konstatera att ett väpnat angrepp mot Sverige inte kan uteslutas ger Försvarsberedningen grundläggande planeringsförutsättningar för totalförsvaret.

Regeringen överprövar inte Försvarsberedningens rapport, utan den kommer att vara ett viktigt underlag för utformningen av nästa försvarspolitiska inriktningsproposition. Den säkerhets- och försvarspolitiska inriktningen för perioden 2016–2020, inklusive vad avser militära hot mot

Sverige, som behandlades i samband med riksdagens försvarsbeslut i juni 2015 gäller intill dess att riksdagen fattar ett annat beslut.

Vi arbetar, precis som har sagts, på att hantera och bearbeta förslagen. Så är det alltid; en regering gör alltid det. Om man tillsätter en beredning eller en utredning tar man emot rapporter och förslag och bearbetar dem. Några sådana har vi redan lagt fram förslag om, och vi fortsätter arbetet. Detta är ett jätteviktigt underlag för oss.

Jag ska repetera en gång till så att någon mer kanske förstår hur det hela var formulerat. Det står så här i det gällande beslutet: Det går inte att se militära konflikter i vårt närområde som skulle påverka endast ett land. Ett ensidigt militärt väpnat angrepp direkt mot Sverige är fortsatt osannolikt. Kriser eller incidenter som även inbegriper militära maktmedel kan dock uppstå, och militära angreppshot kan likväl aldrig uteslutas.

Det är det beslut som gäller i inriktningspropositionen, och det är också det som vi håller oss till.

Återigen visar beskrivningen av det säkerhetspolitiska läget hur viktigt det är att ha många instrument till sitt förfogande. Det är också det som blir en fortsatt viktig diskussion, eftersom påverkansoperationer och hybrid- och cyberverksamheter är direkta och akuta utmaningar för oss. Då måste vi förstås agera på dem. Det är viktigt att debatten om säkerhets- och försvarspolitik också blir bred på detta sätt.

Anf. 10 DANIEL BÄCKSTRÖM (C):

Fru talman! Tack för svar och inlägg från utrikesministern om hur förtroendet ser ut för Försvarsberedningens fortsatta men också så här långt genomförda arbete! Jag tycker att det är positivt att förtroendet är starkt. Det är ett orubbat förtroende, som ministern uttrycker det, och hon säger att det finns förväntningar på det fortsatta arbetet.

Formuleringarna är mycket väl avvägda. Vi hade kunnat bibehålla formuleringen från 2014 om Försvarsberedningen hade ansett att det skulle vara så. Men vi hade tre varv där vi mycket systematiskt processade samtliga formuleringar i rapporten. Vi gick igenom sida för sida och rad för rad och vägde ord för ord. Vi sökte en bred, konstruktiv hållning; det är vår utgångspunkt. Jag tycker att vi har ett mycket fint arbetsklimat i Försvarsberedningen – denna grupp som ändå bidrar till att se perspektiven både på kort sikt, utifrån nuvarande lägesbilder, och när det gäller att ta ut stegen för vad som kommer att krävas på längre sikt.

Jag har stora förväntningar på vårt fortsatta arbete när det handlar om att följa upp de förslag som nu är redovisade. Regeringen har återkopplat tre av många förslag, och det visar att vi är på rätt väg. Men vi kommer också att följa upp det hela när det gäller att övriga förslag kommer att behandlas.

Själva utgångspunkten för totalförsvarets fortsatta dimensionering och utformning vilar på kapitel 6 i Försvarsberedningens delrapport om utgångspunkterna för totalförsvaret. I inledningen i detta avsnitt står just att vi inte utesluter att ett väpnat angrepp kan ske.

Det är klart att detta är viktigt. När det blir osäkerhet om vad den säkerhetspolitiska linjen är från ett land sänder det signaler. Jag hoppas därför att vi kan hålla ihop detta framöver och hitta gemensamma nämnare. Tack för debatten!

Anf. 11 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru talman! Jag tycker också att det är bra att vi får göra de här klargäggandena. Det här har egentligen aldrig varit ifrågasatt, och såväl statsministern som försvarsministern och jag har förtroende för Försvarsberedningens arbete, och vi har aldrig sagt något annat. Vi har fullt förtroende, och vi vill att Försvarsberedningen ska fortsätta att arbeta med dessa viktiga frågor.

Jag tycker att det är en stor styrka att vi kan hålla ihop när det gäller mycket av problembeskrivningen och beskrivningen av de säkerhets- och försvarspolitiska utmaningarna. Vi behöver också bredda verktygslådan och se på allt det som rör även icke-militära hot. Vi behöver verkligen arbeta hårt med att till exempel förstärka det psykologiska försvaret och bemöta desinformation. Det är sådant som vi redan har påbörjat. Men långsiktiga åtgärder krävs, både nationellt och internationellt.

Jag tror att vi kommer till en prövning, inte minst i och med vår valrörelse snart. Då är det viktigt hur vi agerar i samtliga partier och att vi försöker se till att få en värdig debatt och inte avsiktligt misstolkar varandra eller förstör debatten. Vi ska föra den kring sakfrågorna, och det tänker i alla fall jag försöka bidra med.

Också jag har uppskattat att vi här får chansen att förklara att vi står eniga. Vår försvars- och utrikespolitik kommer fortsatt att vara ett viktigt element för att se till att Sverige är säkert också i framtiden.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 4 Svar på interpellationerna 2017/18:81 och 174 om preclearance på Arlanda

Anf. 12 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Karin Enström har frågat justitieministern hur han bedömer att situationen ser ut i dag för ett genomförande av preclearance med USA, vilken bedömning han gör av den föreslagna flygskattens effekter på genomförandet och när han bedömer att preclearance med USA kan vara på plats. Interpellationen har överlämnats till mig.

Edward Riedl har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att införandet av flygskatten inte ska inverka negativt på förhandlingarna om preclearance.

Regeringen anser att preclearance är viktigt och kan bidra positivt till Sveriges näringslivsutveckling. Ett attraktivt Arlanda kan bidra till att attrahera nya utländska investeringar och företagsetableringar. I linje med regeringens flygstrategi har regeringen därutöver inrättat ett Arlandaråd för att långsiktigt utveckla Arlanda flygplats ur ett helhetsperspektiv.

Avtal med USA om preclearance träffades i november 2016. I juni 2017 överlämnade Preclearanceutredningen sina förslag till hur avtalet ska genomföras i svensk rätt. Betänkandet har remitterats, och nu pågår arbete inom Regeringskansliet med att bereda frågor om avtalets genomförande.

När det gäller frågan om flygskatt kan det konstateras att flyget genom sådan skatt i större utsträckning kan bära sina egna klimatkostnader. Flyget har stor betydelse för jobben, för tillgängligheten i hela Sverige och

Prot. 2017/18:65

1 februari

Svar på
interpellationer

för att tillgodose behovet av långväga resor, samtidigt som det är en utmaning för klimatet.

Vid sidan om arbetet med nödvändiga författningsregleringar är frågan om när preclearance kan börja tillämpas avhängig ett antal olika faktorer. Det är därför inte möjligt att i nuläget ange en säker tidpunkt för när allting kan vara på plats.

Anf. 13 KARIN ENSTRÖM (M):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret! Jag hade hoppats på ett kanske lite mer engagerat och intensivt svar från näringsministern.

Det här är en stor fråga, och jag hoppas att vi delar synen på betydelsen av vad ett sådant här avtal skulle kunna innebära när man väl har det på plats och när det väl fungerar – inte bara för turism eller resenärer i allmänhet utan för att öka Sveriges, Stockholms och Arlandas attraktionskraft. Det är viktigt för enskilda individer men självklart också för näringsliv och företagande och för att ha en ännu närmare kontakt med USA. Den transatlantiska länk som går mellan Arlanda och USA är väldigt viktig.

Att det finns ett engagemang kanske inte syns i svaret, men det har näringsministern all möjlighet att utveckla under den här debatten.

Det finns en historia kring det här. Det är bara *ett* europeiskt land, Irland, som har det här på plats. Avtalet finns, och det är naturligtvis en mängd rättsliga regleringar och andra saker som ska vara på plats. Jag blir väldigt nyfiken på det som står i svaret om ett antal olika faktorer. Jag vill naturligtvis veta vilka faktorerna är och om frågan om flygskatt har kommit upp bland de här faktorerna. Det viktiga för mig och Moderaterna är att vi får det här på plats och att Sverige så fort som möjligt kan lösa det som behöver lösas rörande de här olika faktorerna.

Med flygskatten riskerar Sverige och Arlanda att vara mindre attraktiva för de affärsmässigt drivna bolag som funderar på vilka direktlinjer man ska ha. Då läggs det här naturligtvis med i beräkningarna. Jag kan inte avgöra hur viktigt det här är när man gör sin bedömning, men frågan har senast, för min egen del i alla fall, tagits upp när utrikesutskottet besökte USA och var i Washington på State Department.

Då var det två budskap man hade till Sverige. Det ena handlade om frågan om Sveriges tillträddande till kärnvapenförbudskonventionen – det hör inte hemma i den här debatten – och den andra handlade just om flygskatter.

Jag har skrivit den här interpellationen med tanke på att jag vill se att vi så fort som möjligt kan få preclearance på plats. Vilka faktorer handlar det om? Det vill jag få svar på och naturligtvis en bedömning, även om ministern säger att det inte går att göra någon bedömning, av när det kan vara på plats. Sommaren 2018 sas det för flera år sedan, och jag har hört uppgifter om hösten 2019.

Det är angeläget att det här kommer på plats så fort som möjligt, så vad är statsrådets bedömning? Det kanske går att lämna den muntligt här.

Anf. 14 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret! Höjd bensinskatt, höjd dieselskatt, höjd fordonsskatt, försämrat reseavdrag, planerad kilometerskatt och nu en flygskatt som ska införas den 1 april i år. Det är inget aprilskämt,

tyvärr, utan det är ytterligare en skatt på avstånd som den här regeringen avser att införa.

Jag har sagt det många gånger, och jag säger det igen: Jag tycker att det här är en Norrlandsfientlig politik, därför att någonting som vi har väldigt mycket av i Norrland, där jag brukar befinna mig, är just avstånd. Skatter på avstånd försvårar våra möjligheter och skadar också svenskt välbefinnande och svensk välfärd i stort.

Låt mig landa i ett resonemang om flygskatten. Den ska ligga på 60 kronor per enkelresa inom Europa. Tur och retur blir det alltså 120 kronor i skatt. 250 kronor kostar det om man reser till en annan världsdel än Europa med ett avstånd om högst 6 000 kilometer från Arlanda. 400 kronor, vilket är kategori 3, den högsta skatten, kostar det att resa till en annan världsdel än Europa med längre avstånd än 6 000 kilometer från Arlanda.

Men det finns ett undantag, fru talman, och det är USA. Många av de destinationer i USA som det flygs till från Arlanda är längre bort än 6 000 kilometer, men ändå hamnar man i kategori 2, alltså den lägre skatten. Vad det faktiskt innebär är att det, trots att det är kortare att resa till Thailand än till Los Angeles, blir mycket högre skatt för den som reser till Thailand än för den som reser till Los Angeles. Det är vad det handlar om.

Fru talman! Jag instämmer i det som min riksdagskollega Karin Enström tog upp alldeles nyss om fördelen som preclearance innebär i relationerna Sverige–USA och inte minst för alla de svenska resenärer som reser för nöjes skull eller i arbetet till USA.

Låt mig också vara tydlig med att jag tycker att en sak som den här regeringen faktiskt har gjort bra är arbetet med preclearance. Det som gjorde mig lite orolig var när ryktena började säga att man från USA inte var så jättenöjd med att de skulle hamna i den dyraste kategorin när det gäller flygskatten och att det på något sätt skulle kunna riskera det här med preclearance.

Det var utifrån det jag skrev min fråga till ministern, fru talman, för jag ville veta hur den här regeringen tänker jobba för att kunna ro detta i land.

Jag har egentligen två frågor till ministern. Det har gått en del tid sedan den här frågan skrevs, och det är inte ministrarnas fel utan mitt fel, eftersom jag var förkyld vid det första debattillfället. Det är sådant som händer.

Jag har alltså två frågor till ministern. Den ena handlar om den lägre flygskatten på resor till USA. Var det ett önskemål från USA som den här regeringen tillmötesgick för att rädda kvar preclearance att man skulle göra den här manövern? Om det var så undrar jag om man från USA nu är nöjda med de förändringar regeringen har gjort vad gäller flygskatten så att USA får en lägre flygskatt trots det långa avståndet. Är man nöjd nu så att vi kan gå vidare med preclearance? Det är mina frågor till ministern.

Anf. 15 Närings- och innovationsminister MIKAEL

DAMBERG (S):

Fru talman! Jag ska försöka reda ut det här. Det är lite av två olika diskussioner i en, och jag börjar med Edward Riedls anförande.

Det är inte riktigt föremål för den här debatten, så vi får ta det en annan gång, men när han rabblar upp alla skatter som Moderaterna är emot och alla ekonomiska styrmedel som led i en grönare utveckling är min enda slutsats att Moderaterna inte har någon miljöpolitik över huvud taget. Jag kan inte dra någon annan slutsats.

Sverige har skrivit under Parisavtalet. 30 procent av våra CO₂-utsläpp kommer från trafiksektorn. Det är klart att vi måste ställa om vår trafiksektor, och här är jag rädd för att Moderaterna börjar hamna efter svenskt näringsliv och inte minst fordonsindustrin i Sverige, som vill se styrmedel och som vill att vi hjälper till i omställningen mot en grön sektor. Det är en annan debatt, men jag måste ändå säga det eftersom det blev en diskussion om detta.

Vi anser i regeringen att det är rimligt att också flyget bär en del av sina samhällsekonomiska kostnader. Vi har en ganska enig forskarkår som menar att detta är nödvändigt för att komma vidare.

När det gäller den andra frågan, som handlar om USA och avstånd, har man från USA:s sida hela tiden varit tydlig i olika sammanhang med att man helst inte ser en flygskatt i Sverige. Det är ingen hemlighet. Det har stått klart från första början. Jag tror att de är glada över att de hamnade i mellansegmentet i stället för det höga segmentet. Jag har inte pratat med dem direkt om detta, men jag antar att de är glada över att de inte hamnade i den högsta klassen.

Anledningen till att vi valde att sätta USA i mellanklassen var att vi gjorde en bedömning av att det är ganska svårt att hantera en situation där man skulle ha olika flygskatter till ett och samma land beroende på var i landet man landar. USA är ett stort land med väldigt stora avstånd. Det är en parameter att vi ville göra det lättare genom att se till att USA behandlas på ett och samma sätt och därmed också hamnade i mellansegmentet.

Jag tror att det spelar roll för våra förutsättningar att landa preclearance att vi visar att vi tar det här avtalet på stort allvar. Det är min bedömning. Jag har inte diskuterat den med USA på det sättet, men jag tror att det spelar viss roll att vi valde att göra på det här sättet från regeringens sida.

När det gäller den lite bredare frågan om preclearance har jag engagerat mig hårt i frågan. Det är, som nämnts tidigare, bara ett land som har ett sådant avtal sedan tidigare. Och det fanns egentligen inget förarbete i Regeringskansliet. Vi har alltså fått börja från noll.

Det är positivt att vi nu har en, som jag uppfattar det, ganska bred upplutning i Sveriges riksdag om att vi ska gå den här vägen och försöka ro detta i land. Jag tror att det betyder mycket för våra transatlantiska relationer, inte bara för handeln, som jag är engagerad i – investeringar och jobbtillväxt på båda sidor, turismsektorn och huvudkontoren – utan det har också en säkerhetspolitisk dimension. Det är viktigt för Sverige att vi knyter oss närmare USA på olika sätt.

Regeringens bedömning är alltså att preclearance ska införas på Arlanda flygplats. Flygskatten påverkar inte den bedömningen.

Det fanns en del olika frågor, och jag kommer inte att hinna besvara alla i det här inlägget. Men jag börjar med de juridiska delarna. Vi måste göra det här på ett rätt och riktigt sätt. Vi kan inte hoppa över de juridiska förutsättningarna.

Vi har haft en utredning och en remissomgång, och flera av remissinstanserna har framhållit att det måste göras fördjupade analyser och att vi måste reda ut ett antal frågor. Justitieombudsmannen, Polismyndigheten och Datainspektionen efterlyser i vissa fall ytterligare utredningar och mer ingående analys. Det är ett arbete som vi gör och som vi tar seriöst. Vi vill nämligen att det ska bära hela vägen när vi går vidare med frågan. Det ska finnas ett bra juridiskt stöd för preclearance i framtiden.

Synpunkterna analyseras nu i Regeringskansliet, och vi gör det så fort vi kan. Vi har ju ett intresse av att komma fram med ett förslag till lagstiftning som kan göra det möjligt med preclearance i Sverige.

Prot. 2017/18:65
1 februari

Svar på
interpellationer

Anf. 16 KARIN ENSTRÖM (M):

Fru talman! Det rör sig om två interpellationer med lite olika utgångspunkter. På ett sätt hade det kanske varit bättre att hantera dem var för sig. Men nu står vi här.

Jag uppfattar det som att jag och ministern ändå är överens om vikten av att försöka komma i mål. När de juridiska delarna väl är avklarade handlar det om att investeringar ska till. Det gäller rent fysiska byggnationer och andra saker. Då är det viktigt att vi från svensk sida hela tiden visar i processen att vi håller på med det här och att vi verkligen vill göra det.

Jag blir alltså lite fundersam när näringsministern säger att han inte har pratat med amerikanska företrädare om det här. Jag utgår från att det bara handlar om effekterna av flygskatten. Och det kan tyckas lite konstigt eftersom det är något ministern har fört fram till representanter för parlamentet, till och med. Det skulle vara lite förvånande om det inte blev någon reaktion alls.

Var uppfattningarna om flygskatten, som ändå kommer att finnas, positiva eller negativa? Frågan är om den kommer att påverka beslutsfattarna respektive de marknadsaktörer som finns. De kommersiella aktörerna måste naturligtvis fatta sina egna beslut. Jag skulle nästan vilja att näringsministern förklarar vad han menar när han säger att han inte har pratat med dem. Jag hoppas att det pågår samtal om processen. Det är viktigt.

Vi har inte haft preclearance tidigare, och det ställer det svenska legala systemet inför utmaningar. De ska analyseras. Samtidigt ska vi visa att vi fortfarande vill det här och att det är viktigt för oss. Om vi tappar tempo riskerar vi också att tappa intresse från företag och enskilda när det gäller attraktiviteten hos Arlanda flygplats. Det är det jag är bekymrad över.

Ministern har varit inne på ett antal juridiska aspekter. Det ska göras fördjupade analyser.

Hur hårt trycker hela regeringen på? Jag förstår att det här är av högsta intresse utifrån näringsministerns portfölj. Men hur samspelt är regeringen i frågan? Det var mot bakgrund av det jag skrev min interpellation. I ena änden införs flygskatter, och i andra änden kämpar man hårt för att få till stånd US preclearance på Arlanda.

Hur ser engagemanget ut i hela regeringen? Har ni en helhetssyn på detta? Jag hoppas naturligtvis att svaret är ja.

Jag vill återigen säga att jag förstår om ministern inte vill utlova något datum. Men finns det någon som helst uppskattning när det gäller det? Man måste också sätta tryck på det rättsliga systemet i Sverige.

Anf. 17 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Jag vill börja med den gröna omställningen, som ministern talar om. Den har inte med debatten att göra i sak, men har ändå det.

Kilometerskatten, till exempel, är en skatt på avstånd. Jag pratade exempelvis med Norrmejeriers vd, som konstaterade att även om de skulle införa 100 procent eldrift på sina lastbilar kommer de att få betala den skatten, trots att de får noll klimatutsläpp. Problemet med den här regeringens planerade och införda miljöskatter är just att de har väldigt mycket

att göra med att beskatta avstånd och väldigt lite med att faktiskt bekämpa miljöproblemen.

Likadant är det med flygskatten, som också införs under förevändningen att man ska komma åt miljöproblemen. Samtidigt ser vi att effekten blir att flygbolag med lägre marginaler kommer att få suboptimera, vilket leder till att vi bland annat får längre flygvägar. Dessutom kommer de flygbolag som redan nu antingen har infört eller har planerat att införa gröna flygbränslen, som är dyrare, inte att ha råd med det på grund av mindre marginaler. Det är tråkigt. Det leder till fel saker och hjälper inte miljön på något sätt.

Fru talman! Låt oss gå tillbaka till interpellationen. Det är 6 300 kilometer till New York från Arlanda. Till Los Angeles är det 8 900 kilometer. Till vilka destinationer i USA är det kortare flygväg än 6 000 kilometer från Arlanda? Jag känner inte till några. Det måste vara försvinnande få eller i praktiken inga. Ändå väljer regeringen att göra detta.

Jag är inte emot preclearance. Jag är för. Och jag är för att vi ska ha goda handelsrelationer med USA och andra delar av världen. Men jag är väldigt mycket emot den här flygskatten, som är kontraproduktiv i det avseendet.

Jag är emot flygskatten, Moderaterna är emot flygskatten och hela Alliansen är emot flygskatten. Vi har sagt att så fort vi får väljarnas förtroende att återta regeringsmakten kommer vi att avskaffa flygskatten eftersom den är kontraproduktiv, och den hjälper inte miljön på minsta sätt.

Om vi stannar vid att nästan inga delar av USA ligger inom ett avstånd på 6 000 kilometer kan vi konstatera att stora delar av Mellanöstern, stora delar av Asien och stora delar av Afrika finns betydligt närmare. Det är kortare flygavstånd dit, men dit blir det högre skatt på kortare flygväg.

Jag kan ha tolkat ministern fel. Men är det på det sättet att alla handelspartner som finns i Mellanöstern, i Asien och i Afrika, dit det faktiskt är kortare flygväg än till USA men som får en dyrare skatt, är mycket mindre viktiga handelspartner än de från just USA? Det kan bara ministern svara på. Jag tycker att alla är viktiga. Därför vill jag inte ha någon flygskatt över huvud taget. Då skulle man inte behöva hålla på och trixa och fixa med de olika delarna.

Jag skulle gärna vilja ha ett svar från ministern. Jag undrar till vilka delar av USA vi har kortare resväg än 6 000 kilometer.

Jag tror, utan att veta, att USA på något sätt har fått åtminstone den här regeringen att förstå att om man inte tillmötesgår detta kommer man inte att få preclearance. Därför har regeringen gjort det. Då kanske det här trixandet och fixandet är bra i någon bemärkelse. Men det blir fortfarande en märklig hållning att man håller på och förhandlar under bordet på det här sättet när man inför den här typen av skatter.

Jag vill bara ha ett sista förtydligande. Om jag förstod ministern rätt har det alltså inte försiggått några samtal mellan Sverige och USA avseende att tillmötesgå USA när det gäller detta.

Anf. 18 Närings- och innovationsminister MIKAEL
DAMBERG (S):

Fru talman! Jag måste återkomma till miljödiskussionen. Det sägs här att det är verkningsslöst att införa ett bränslebyte, som innebär att vi tvingar dem som säljer bränsle att ha mer förnybar energi i bränslepumparna till

samma pris. Det kommer att växa över tid. Det är klart att det innebär en enorm skillnad för miljön.

Vi inför ett bonus–malus-system för fordonsparken, så att den som köper en ny bil som är bättre för miljön får en bonus medan den som köper en bil som är dålig för miljön får betala en malus. Det har såklart en styrande effekt för klimatpolitiken framåt.

När regeringen går ihop med fordonsindustrin för att samarbeta om ett testlabb för elfordon betyder det jättemycket för svensk industri, så att man kan fortsätta att ligga i framkant när det gäller hela omställningen av fordonsflottan till eldrift. Det är klart att det här är viktig miljöpolitik, och jag uppfattar att Moderaterna är emot i princip allting av detta, inklusive testbädden för elfordon. Jag fattar inte det. Ni är helt på kollisionskurs, inte bara med miljön utan också med svensk industris framtidsintresse att ligga långt framme i omställningen.

Vi har inte lagt fram något förslag om kilometerskatt; det vet ju Edward Riedl. Det går inte att räkna på effekterna av ett förslag som regeringen inte har presenterat. Det har presenterats en utredning som regeringen valde att inte gå fram med. Men jag talar också med fordonssektorn i Sverige. Man säger att mycket av svensk leverantörskedja har slagits ut därför att man har blivit utkonkurrerad av fordon som inte uppfyller lagkrav, som inte följer de EU-direktiv som finns och som inte heller är tillräckligt miljövänliga transporter. Det är klart att det finns en poäng med att diskutera att utländska åkare som finns i Sverige är med och betalar för slitaget på svenska vägar så att det blir en bättre infrastruktur i Sverige, men också ordning och reda i transportsektorn. Man måste kunna göra flera saker och ting samtidigt.

När det gäller flygskatten och preclearance kan jag lova att vi har haft väldigt mycket diskussioner med amerikaner på olika nivåer. Jag har inte haft någon dialog med amerikanerna där vi har förhandlat om nivån på flygskatten som vi ska hamna på. Däremot är USA otvivelaktigt vår viktigaste handelspartner globalt sett. Tyskland och Norge är våra största exportländer. Men om man tittar på investeringsflöden, på forskningssamarbete och på hur många jobb som skapas i Sverige är USA outstanding för oss. Det är klart att det är väldigt viktigt för oss att upprätthålla goda och bra förbindelser med USA. Preclearance är en del av detta.

Jag tycker att det är bra att vi har en diskussion om att de juridiska aspekterna måste tas på allvar. Jag har ingen anledning att fördröja detta. Jag vill att det ska gå så fort som möjligt. Men när vi har en lagstiftning på plats, då måste vi veta att den går igenom, att den håller vid en juridisk granskning. Annars har vi inte gjort vare sig oss själva eller amerikanerna en tjänst, om vi inte har jobbat igenom det här på ett bra sätt.

Jag blev lite förvånad över att ni inte följde upp det i det här replikskiftet, men de ekonomiska förutsättningarna är bredare än bara flygskatten. Ni pratar väldigt mycket om flygskatten. Faktum är att Swedavia har gjort beräkningar som visar att investeringskostnaderna är högre än vad man tidigare beräknade. Det är en parameter.

Sedan har det visat sig att det sätt som man ska fördela kostnaderna på, som Swedavia utgick ifrån, inte längre är en modell som är möjlig att genomföra. Det påverkar också de ekonomiska förutsättningarna. Sedan fördjupar vi oss mycket i de möjligheter som vi som stat har att gå in och ge stöd för den här typen av investering. Det är inte bara ett kommersiellt

intresse. Det finns också ett samhällsintresse av att åstadkomma preclearance. Det arbetet fortsätter i Regeringskansliet.

Anf. 19 KARIN ENSTRÖM (M):

Fru talman! Jag tror att vi får återkomma till att debattera miljö- och klimatpolitiken. Men bestämda uppfattning är att vi inte har samma medel för att nå de mål som vi är överens om att vi ska nå mot fossilfritt och att minska vår påverkan på atmosfär och miljö för klimatets skull.

Jag återkommer till min huvudfråga, som grundar sig på en oro och en nyfikenhet inför hur det går med frågan. Det var mycket buller och bång och många nyheter av mycket goda skäl när avtalet var underskrivet. Sedan känns det som att processen har gått i stå.

Vi fick ett budskap om att USA via sitt utrikesdepartement såg flygskatten som ett problem. Det var därför som jag ställde frågan.

Näringsministern har beskrivit processen, att det inte bara är juridiska utmaningar utan att man också måste reda ut ekonomin. Någonting kan se väldigt bra ut inledningsvis, och sedan måste man självklart ta reda på vad saker och ting kostar, vem som ska stå för vad. Man måste också göra det i enlighet med reglerna för statsstöd. Där håller jag verkligen med näringsministern om att det här är ett intresse som är bredare än att bara låta människor få resa lite enklare. Det är av stor betydelse för näringsliv och ekonomi, men också för säkerhetspolitiskt och utrikespolitiskt samarbete.

Min avslutande fråga till statsrådet är: Vad gör statsrådet själv för att höja farten i processen, även om den är komplicerad och invecklad?

Anf. 20 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Låt mig börja i en ände som inte alls har med den här interpellationen att göra.

Anledningen till att jag, andra moderater och även ledamöter från andra allianspartier pratar om kilometerskatten är ju det finns ministrar i er regering som vill införa kilometerskatt. En regering ska bara ha en uppfattning – det kan man kanske inte tro när man ser den här regeringen – men ni har ministrar som pratar om att den här skatten ska införas före mandatperiodens slut. Det är ett av skälen till att jag för den här debatten. Om Socialdemokraterna och Miljöpartiet inte är överens får väl snarare ni lösa det än att jag ska försöka att reda ut det. Det verkar dessutom vara på det sättet att även enskilda ministrar från samma parti har svårt att vara överens om det ena eller andra. Nu senast var det försvarsministern och utrikesministern som hade lite svårt att enas om en samma standpunkt.

Nog om detta, fru talman. Jag delar ministerns syn på USA som en mycket viktig partner. Jag är inte på något sätt emot att regeringen jobbar hårt för att USA fortsatt ska vara en bra partner. Om man nu väl förstår hur negativ flygskatten är så att man måste göra undantag, då borde man förstå hur negativ den är på alla andra områden också. Man kanske inte ens ska införa den, eftersom flygskatten har den här typen av negativa effekter.

Det låter på ministern som att det här är god miljöpolitik. Jag har försökt att beskriva i mina inlägg att detta är en dålig miljöpolitik som leder till ökade utsläpp, till mindre gröna bränslen och till suboptimeringar som är dåliga för miljön.

Jag kanske lyssnade dåligt, men till vilka destinationer i USA är det kortare än 6 000 kilometer? Förklaringen var ju att USA är ett och samma land, och därför har man en tariff för sträckan dit.

Prot. 2017/18:65
1 februari

*Svar på
interpellationer*

Anf. 21 Närings- och innovationsminister MIKAEL
DAMBERG (S):

Fru talman! Jag ser fram emot fler debatter i ämnet. Jag tycker att vi ska komma tillbaka till inte minst miljöpolitik fler gånger. Efter den här debatten är det uppenbart att Moderaterna inte bara är kritiska mot våra miljöinsatser, som redan har och kommer att få effekt på marknaden i dag. Man har ingen miljöpolitik. Det är ju tomt i lådan, enormt tomt. Det kan vilken miljöorganisation som helst vittna om när de granskar era budgetar eller det som ni säger i olika sammanhang. Det är fullständigt tomt på åtgärder, och det kommer inte att hålla.

Förra året var det 20 grader varmare i Arktis än normalt. Isarna smälter mycket snabbare. Det är klart att vi måste ha en miljöpolitik där även flyget bär samhällsekonomiska kostnader. Det är inte konstigt.

När det gäller preclearance och Arlanda har jag konstaterat att det är en viktig fråga för regeringen. Vi kommer att fortsätta att jobba med den. Vi jobbar inte bara med preclearance, även om det är en väldigt viktig fråga i vår transatlantiska relation. Det handlar också om att utveckla Arlandas möjlighet att växa med fler direktlinjer, inte bara till USA utan också till andra delar i världen.

Jag kan också meddela kammaren att Arlanda just nu växer snabbare än till exempel Kastrup, som är en av våra konkurrentflygplatser i vår del av Skandinavien och Europa. Vi har också tillsatt ett Arlandaråd där inte minst regionen, näringslivet och flera ministrar – inklusive jag själv – ingår. I Arlandarådet diskuterar vi hur Arlanda som nav för flygtrafik ska utvecklas för att klara framtidens utmaningar. Det är ett spännande arbete som pågår, där hela regeringen står bakom den flygstrategi som har presenterats. Det handlar om att göra Arlanda ännu mer attraktivt som ett nav för flygtrafiken. Svenskt näringsliv, ekonomin och även miljön tjänar på att det blir fler direktförbindelser i stället för mellanlandningar.

Jag ser fram emot att fortsätta att jobba för preclearance, att se till att förverkliga det framöver men också att se till att utveckla Arlanda. Det är en stor och viktig flygplats för Sverige.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.10 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

§ 5 Frågestund

Anf. 22 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av statsrådet Ibrahim Baylan, justitie- och inrikesminister Morgan Johansson, statsrådet Per Bolund och kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Statsrådet Ibrahim Baylan besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Skärpta straff och vistelseförbud för gängkriminella

Anf. 23 TOMAS TOBÉ (M):

Fru talman! Regeringen har i dag beslutat att utnämna Anders Thornberg till rikspolischef. Det välkomnar Moderaterna och Sveriges poliser.

Men om vi ska vända utvecklingen behöver polisen också tydliga besked om en ny kriminalpolitik som backar upp polisen och väsentligt skärper straffen. Moderaterna menar att Sverige i likhet med Danmark borde dubbla straffen för gängkriminella. Vi borde också överväga nya metoder, till exempel att införa vistelseförbud för kriminella i vissa utsatta områden för att säkerställa att de inte återkommer som hjältar och att de har fått ett straff som inte ursäktar.

Jag vill därför fråga justitie- och inrikesminister Morgan Johansson om han är beredd att fördubbla straffen för de gängkriminella och att överväga ett vistelseförbud.

Anf. 24 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Regeringen har precis presenterat den nye rikspolischefen, nämligen chefen för Säkerhetspolisen Anders Thornberg. Han har ett brett stöd både internt och externt, och jag tror att han kommer att fungera alldeles utmärkt under de kommande åren för att ta polisorganisationen vidare. Dessutom har han gjort ett bra jobb som säkerhetspolis, och 37 år som polis för onekligen en viss respekt med sig.

Utöver att Anders Thornberg tar över detta uppdrag kommer han också att få bättre förutsättningar än någonsin tidigare. Det blir mer pengar till polisen, bättre straffrättsliga verktyg, mer kameraövervakning och dessutom en omorganisation på plats.

Ungefär 30 straff har hittills skärpts. Det finns en straffskärpningsgrund för dem som ägnar sig åt gängkriminalitet. I vissa avseenden behöver vi gå vidare i den delen, men här handlar det om att förbättra polisens effektivitet och se till att fler buras in. Det är det viktigaste just nu.

Anf. 25 TOMAS TOBÉ (M):

Fru talman! Det stämmer att det finns en viss straffskärpningsgrund även i dag. Men min fråga handlar om huruvida justitieministern är beredd att gå fram med en gängbestämmelse som innebär att straffen fördubblas för de gängkriminella, till exempel öppna för ett vistelseförbud – precis som man har gjort i Danmark.

Det är hög tid, fru talman, att inse att det inte räcker att ge polisen resurser, utan vi måste se till att samhällsfarliga individer under längre tid är borta från de utsatta områdena.

Prot. 2017/18:65
1 februari

Frågestund

Anf. 26 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Där är vi helt överens.

Regeringen kommer bland annat att gå fram med en straffskärpning för mord. Vi kommer att lägga fram förslag innan mandatperioden har gått ut. Livstidsstraffet ska vara normalstraffet.

Regeringen har genomfört straffskärpningar för över 30 brott. Vi går nu in med extra pengar. Jag utesluter inte att vi behöver göra mer, men det viktiga är att se till att polisen får det lugn och den ro man behöver för att förbättra utredningsresultaten.

Tullens befogenheter att ingripa mot utförsel av stöldgods

Anf. 27 ANDERS ÅKESSON (C):

Fru talman! Stulet gods till ett uppskattat värde av 1–2 miljarder kronor förs ut ur vårt land varje år. Det är i stor utsträckning saker stulna från den svenska landsbygden. Människor drabbas när bilar, bildelar, maskiner, båtmotorer och annat försvinner. I det läget har det visat sig att den svenska tullen står handfallen inför utflödet av stöldgods eftersom det i dag saknas lagstöd för att ingripa.

Centerpartiet menar att den svenska landsbygden inte kan vara undantagen från en fungerande och sammanhållen rättskedja. Alla de stölder som sker där och på andra ställen, och när stöldgodset sedan lämnar landet, drabbar enskilda människor och företag. För att tullen ska kunna ingripa fordras en ändring eller en ny förordning.

Jag vill därför fråga inrikesminister Morgan Johansson om regeringen, ministern, kommer att ta initiativ till en sammanhållen rättskedja och medverka till att ge tullen befogenheter att ingripa i syfte att få stopp på denna typ av brottslighet.

Anf. 28 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Anders Åkessons beskrivning av situationen är helt korrekt. De internationella stöldligorna står för nästan hälften av alla inbrott som begås i Sverige. Det gäller dessutom brott mot äldre där de ibland lurar sig in hos dem för att stjäla vad som finns där. Det gäller också skogsmaskiner, premiumbilar och båtmotorer.

Regeringen kommer inom kort att presentera ett sammanhållet paket för att motverka den typen av internationella stöldligor. Vi är i slutskedet av arbetet. Vi tittar på bland annat vad tullen, Kustbevakningen och polisen kan göra. Vi tittar speciellt på att försvåra möjligheterna att föra ut stulet gods från landet. Vi tittar också på möjligheterna att förbättra polis-samarbetet ytterligare i de länder vi talar om här varifrån de aktiva brottsligor som opererar i Sverige kommer.

Anf. 29 ANDERS ÅKESSON (C):

Fru talman! Jag är glad att Morgan Johansson delar min och Centerpartiets verklighetsbeskrivning. Jag blir glad när jag hör att en sammanhållning lagstiftning är på gång. Innebär det, fru talman, att tullen också kommer att vävas in i den rättsvårdande kedja som i så fall fordras?

Anf. 30 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag vill gärna slippa behöva göra några lagändringar – vi vet ju hur lång tid det tar att genomföra lagändringar. Det vi kan göra inom ramen för dagens lagstiftning är naturligtvis bättre. Ni får se när det klarnar vad vi har kommit fram till. Men tullen finns med i arbetet.

Det handlar också om att fortsätta att jobba med de länder – Rumänien, Litauen, Georgien och Albanien – där Sverige behöver fördjupa sitt samarbete. Regeringen kommer inom kort att presentera ett sammanhållet paket.

Åtgärder för att stärka föreningslivet

Anf. 31 CHRISTINA ÖRNEBJÄR (L):

Fru talman! Sam Mubarak går i tvåan på gymnasiet och har varit med mig här i en vecka i riksdagen. Han är ordförande för Kumla biljardklubb, som han startade för ett och ett halvt år sedan. I dag har föreningen 150 ungdomar som medlemmar.

Sam har en fråga till statsrådet Alice Bah Kuhnke: Föreningslivet är en del av kulturen. En förening är en sammanslutning där flera människor med samma mål umgås och träffas för att ha kul och utvecklas. Men i dag i många städer och områden är föreningslivet mindre aktivt. Vad tror kulturministern är orsakerna till detta, och vad tänker regeringen göra för att stärka föreningslivet i just dessa städer och områden med denna utveckling?

Anf. 32 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP):

Fru talman! Tack, Christina Örnebjär, för den vidareförmedlade frågan! Frågan är av betydelse, och Sam är inte ensam om att undra.

Trots att det i Sverige sedan årtionden och århundraden tillbaka finns ett kraftfullt civilsamhälle och ett kraftfullt föreningsliv som har byggt vårt land, och trots att regeringen sedan vi tillträdde har ökat stödet till det civila samhället, är det fortfarande många unga som känner att de inte har den plattform de behöver eller inte hittar de former de behöver för att kanalisera sitt engagemang.

Just därför har regeringen förstärkt stödet till alltifrån hela Idrottsverige till ungdomsorganisationer och även kommuner så att de bättre kan hantera och ta emot människor och kanalisera dem till olika delar i föreningslivet.

Anf. 33 CHRISTINA ÖRNEBJÄR (L):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret.

En förening ska vara öppen för alla. Många föreningar har höga medlemsavgifter, och det kan vara ett hinder. Men ett nästan större hinder är

bristen på föräldrar som kan ställa upp och skjutsa eller sälja korv och lotter.

I exempelvis Kumla biljardklubb är 63 av 150 medlemmar ensamkommande ungdomar. Att åka på en tävling tillsammans är i princip omöjligt, för det finns ingen som kan köra.

Detta är en utveckling som tyvärr går åt fel håll. Hur blir föreningslivet inkluderande på riktigt så att alla kan delta?

Anf. 34 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP):

Fru talman! Jag tackar Christina Örnebjär för den fortsatta frågan.

Christina Örnebjär sätter fingret på en stor utmaning för oss, speciellt som vi i denna kammare och i landet i stort talar om att skapa förutsättningar för unga människor, bland annat ensamkommande som har kommit till vårt land och behöver få möjligheter att ta plats.

I avsaknad av föräldrar behövs ett starkt föreningsliv som har resurser att kunna vara den där extraföräldern som skjutsar, står i kiosken och så vidare. Här finns intresse från det svenska föreningslivet, och det görs en hel del.

Verkställande av utvisningsbeslut

Anf. 35 ADAM MARTTINEN (SD):

Fru talman! I tisdags åtalades Rakhmat Akilov. Han genomförde för snart ett år sedan ett terrorattentat på Drottninggatan. Fem personer miste livet, och ett hundratal fanns bland de drabbade.

Jag tror inte att jag överdriver när jag säger att en enda terrorist kan sätta skräck i en hel nation. Det betyder att vi med ansvar för frågor om rikets säkerhet inte har råd att göra ett enda misstag.

Efter att både ha noterats av Säkerhetspolisen och fått ett andra avslag på sin asylansökan uppmanas Akilov i slutet av 2016 att lämna landet. Han väljer att inte lämna landet, och polisen får i uppdrag att försöka hitta Akilov och verkställa utvisningsbeslutet.

Med Sverigedemokraternas politik hade Akilov suttit i förvar till dess att myndigheterna hade kunnat garantera att utvisningen verkställts. Med regeringens politik hamnade Akilov i en lastbil på Drottninggatan.

Morgan Johansson! Varför gör ni det fortsatt möjligt för utlänningar att undgå utvisningsbeslut i vårt land när vi vet att ett enda misstag kan få förödande konsekvenser?

Anf. 36 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Alla minns nog den 7 april med stor sorg och bestörtning, och vi är givetvis besjälade av att göra allt vi kan för att detta inte ska hända igen. Därför förstärker vi polisverksamheten och Säkerhetspolisen.

Vi intensifierar också arbetet med utvisningar, och nu lämnar ungefär 1 000 personer som har varit asylsökande Sverige varje månad. Vi kommer att behöva fortsätta dessa ansträngningar för att se till att den som har fått ett avslag på sin asylansökan också lämnar Sverige.

Vi kommer precis med ett lagförslag till riksdagen som innebär att det ska bli lättare att göra arbetsplatsinspektioner för att se att de som jobbar på en arbetsplats verkligen har tillstånd att vara här.

Sverigedemokraternas förslag skulle innebära en massinläsning. Vi skulle behöva sätta tiotusentals människor i läger, och det är jag inte beredd att medverka till. Det kan vi inte göra.

Anf. 37 ADAM MARTTINEN (SD):

Fru talman! Vi vet att utvisningsbeslut kan vara en trigger för många asylsökande och göra dem utåtagerande med våld som inslag. Vi har ett uppmärksammat fall i Västerås i närtid. Två personer knivhöggs ihjäl, och motivet var att hämnas på Sverige för ett avslag på en asylansökan.

Tar man inte frågan om förvar vid avslag på asylansökan på allvar tar man inte heller rikets säkerhet på allvar.

Det här är inte första gången regeringen förtjänar kritik i detta sammanhang, men förhoppningsvis är det den sista med tanke på att vi närmar oss ett val.

Anf. 38 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! De åtgärder vi vidtar måste samtidigt var proportionerliga i förhållande till det vi vill uppnå. Skulle vi omhänderta och låsa in tiotusentals män, kvinnor och barn, vilket Sverigedemokraterna är ute efter, skulle vi få en lägerverksamhet i Sverige som vi aldrig tidigare har sett. Det är den typ av åtgärd ni vill vidta.

Vi koncentrerar oss på riskindividerna och gör vad vi kan för att ha kontroll på dem, och när det behövs sätter vi dem i förvar.

Utländska stöldligors utnyttjande av samordningsnummer

Anf. 39 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Fru talman! Jag riktar min fråga till justitieministern.

Utländska stöldligor är ett växande problem. Polisens nationella operativa avdelning har i en rapport, som är ett år gammal, visat att de utländska stöldligorna står för kanske 50 procent av inbrotten och att de använder de tillfälliga personnumren, samordningsnumren, som täckmantel.

Man föreslår en rad punkter för att komma till rätta med detta. Till exempel har man sett att en person med ett visst samordningsnummer äger 28 000 bilar. Man menar därför att en person med samordningsnummer ska kunna äga bara en bil och dessutom måste identifiera sig. Som det är nu behöver man inte identifiera sig, och det gör Sverige väldigt attraktivt för de utländska stöldligorna att verka i.

Vad säger justitieministern om detta?

Anf. 40 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Precis som jag sa tidigare återkommer vi inom kort med ett paket med mål och åtgärder riktat mot just de internationella stöldligorna. Här finns flera moment. Det ska bli bättre samarbete mellan svensk polis och polis i exempelvis Rumänien, Litauen, Georgien och Albanien. Det ska också bli svårare att föra ut stöldgods ur Sverige, och här finns lite olika vägar att gå.

Jag vill också ha en ordning där den som döms för denna typ av brott i Sverige avtjänar sitt straff i hemlandet. I våra fängelser har vi för närvarande ca 50 litauer och 50 rumäner som har dömts för brott. Det finns ingen anledning för oss att ha det så. Därför måste vi se till att de avtjänar sina straff i sina hemländer i stället.

Vi har precis startat en utredning för att se över registreringen av bilar. Vi ser stora bekymmer med bilmålvakter, och det kommer vi att kunna komma åt på detta sätt.

Anf. 41 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Fru talman! Det är bra, för det hastar. Detta har varit ett problem under flera år.

I dag kommer det in suddiga kopior till Transportstyrelsen, och man ger ut samordningsnummer. Transportstyrelsen skulle kunna kräva att människor legitimerar sig och visar upp sig. Man skulle också kunna kolla med Estland och Lettland. Det tar ett par timmar att kolla om det är en verklig person.

Det krävs åtgärder i närtid, för detta skapar otrygghet i Sverige.

Anf. 42 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Som jag precis sa återkommer vi inom kort med ett paket riktat mot just internationella stöldligor.

Problemet med registreringar har vi inte haft i flera år utan i flera decennier, och det har kunnat växa till sig.

Egentligen är det två frågor vi talar om. Samordningsnummer är en del och bilmålvaktsproblematiken en annan. Att man kan ha flera tusen bilar registrerade på sig är givetvis inte rimligt. Därför har min kollega Tomas Eneroth tillsatt en utredning för att se över just denna fråga.

Lagrådets kritik mot regeringens förslag om ny våldtäktslagstiftning

Anf. 43 LAWEN REDAR (S):

Fru talman! Också min fråga går till justitieministern.

Lagrådet har kommit in med kritik mot regeringens förslag till ny våldtäktslagstiftning. Kritiken avser främst två delar. Man menar att det finns ett bristande rättsligt behov av ny lagstiftning och att förslaget innebär bristande förutsägbarhet i enlighet med legalitetsprincipen.

Många medborgare som har engagerat sig i denna fråga under en lång tid är nu oroliga för att det inte blir någon förändring.

Jag undrar därför hur ministern ser på kritiken som har inkommit och om ministern kan förtydliga att det inte finns någon annan avsikt från regeringens sida än att Sverige ska ha en våldtäktslagstiftning baserad på frivillighet och samtycke.

Anf. 44 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Det är riktigt, som Lawen Redar säger, att Lagrådet har dessa två synpunkter. Dels ifrågasätter man om det finns ett rättsligt behov av detta, dels om det når upp till legalitetsprincipen.

När man ifrågasätter behovet avstyrker man faktiskt hela förändringen, inte bara samtyckeslagstiftningen utan också oaktsamhetsbrottet och skärpningen när det gäller grova våldtäkter, som vi också vill gå fram med. Lagrådets bild tycks alltså vara den att vi inte ska göra något alls åt lagstiftningen; den är bra som den är.

Det är inte min uppfattning. Min uppfattning är att vi ska stärka lagstiftningen och reformera sexualbrottslagstiftningen. Därför arbetar vi nu med ett lagförslag för detta, och vi kommer att lägga fram ett sådant förslag till riksdagen den 22 mars när propositionstiden går ut.

Vi ska givetvis uppfylla legalitetsprincipen, och vi jobbar därför med att justera förslaget så att vi klarar det.

Anf. 45 LAWEN REDAR (S):

Fru talman! Tack, ministern, för förtydligandet!

Det är oerhört viktigt att vi skickar ut signalen att inget annat kommer att vara föränderligt i processen än att regeringen ska lägga fram detta nödvändiga lagförslag för att förändra normen och hela rättsprocessen beträffande våldtäkt i vårt land.

Tror ministern att Lagrådets kritik kan innebära att andra partier nu får kalla fötter och kanske inte ställer sig bakom propositionen?

Anf. 46 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag har i varje fall inte fått några sådana signaler. Vi kommer att ha kontakt med övriga partier för att se till att den starka uppbackning som har funnits och som fanns i kommittén håller hela vägen fram. Jag tror att det är viktigt att vi går i mål med denna lagstiftning.

Om man har haft en kommitté som har jobbat i ett par års tid med detta är det i grunden ett väl genomfört arbete. Vi behöver justera lagförslaget för att nå upp till legalitetsprincipen, och det ska vi göra.

Ansaret för en hållbar konsumtion

Anf. 47 EMMA HULT (MP):

Fru talman! Det är inte alltid lätt att göra rätt. Att vara en medveten konsument kan vara både svårt och utmanande.

Tidigare i veckan kunde vi läsa en artikel med rubriken ”Leva hållbart är inte bara individens ansvar”. Det var tre forskare vid Stockholm Environment Institute som skrev: ”Det är dags att ansvaret för en hållbar konsumtion flyttas från individer till politiken.”

Jag skulle därför vilja fråga konsumentministern: Vad gör regeringen på detta område?

Anf. 48 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Fru talman! Det är en otroligt viktig diskussion, och den visar i grunden att många människor i vårt land och i vår värld vill vara en del av lösningen på miljöutmaningen och hållbarhetsproblemen.

Det är klart att vi som individer har ett ansvar för de val vi gör, men det är otroligt viktigt att peka på att vi som samhälle och vi som beslutsfattare har ett ansvar för att göra det möjligt att göra hållbara val. Ibland är tröskeln helt enkelt för hög. Därför är regeringens politik inriktad på att de

hållbara valen ska vara lätta och lönsamma att göra för konsumenterna i olika situationer.

Vi jobbar brett med många olika åtgärder. Några exempel är sänkt moms på reparationer av cyklar, kläder och skor, för att det ska vara lätt att reparera och använda dessa längre, REP-avdrag när man reparerar sina vitvaror i hemmet, så att detta blir lönsamt, och ett bonus–malus-system när man köper bil, som gör att det blir lönsamt att välja den bästa tekniken och inte de mest smutsiga bilarna. Den flygskatt som ska införas under våren kommer att leda till incitament för att välja mer hållbara transporter, och vi investerar såklart också i alternativen.

Det ska vara lätt att göra rätt.

Anf. 49 EMMA HULT (MP):

Fru talman! Jag håller med statsrådet om att det ska vara lätt att göra rätt. Det är viktigt att politiken gör insatser.

Från och med i dag är jag ledamot också av Konsumentverkets insynsråd. Jag skulle vilja att statsrådet nämner några av de saker som Konsumentverket har fått i uppdrag att jobba med på detta område.

Anf. 50 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Fru talman! Självfallet har våra myndigheter en otroligt viktig roll i detta, inte minst när det gäller att ge vägledning och hjälpa oss att agera på ett hållbart sätt.

Vi har lanserat den stora konsumentvägledningstjänsten Hallå konsument, som nu bara är ett telefonsamtal eller en chatt bort från oss konsumenter. Vi har också bett Konkurrensverket att inrätta ett forum för miljösmart konsumtion och att verka för att det ska vara lätt för individen att göra miljösmarta val.

Vårt konsumentverk kommer alltså att vara en aktiv agent för att hjälpa oss att göra de kloka valen i framtiden.

Utvisning av studenter

Anf. 51 BORIANA ÅBERG (M):

Fru talman! Fem masterstudenter på Karolinska Institutet utvisas från Sverige bara några månader före examen. De har fått avslag på sina ansökningar om förnyat uppehållstillstånd. Detta är människor som har betalat uppemot en halv miljon kronor i studieavgifter – människor som inte har begått några brott eller på något annat sätt varit en belastning för landet.

Att dessa studenter inte får ta sin examen är en tragedi för dem själva men också en stor skam för Sverige. Därför vill jag fråga energi- och samordningsminister Ibrahim Baylan, som svarar på allmänna frågor: Vad tänker regeringen göra?

Anf. 52 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Tack, Borian Åberg, för en viktig fråga!

Det var med höjda ögonbryn man såg dessa inslag. Det vi pratar om, i alla fall som det såg ut i inslaget i går, är elever eller studenter som under

fem terminer både haft uppehålle och kunnat betala vad det kostat. Därför blir man lite förvånad.

Regeringen har genomfört en del förändringar vad gäller arbetsplatserna, inte minst under justitieministerns och migrationsministerns tid. Jag tror att man får titta också på detta. För vanliga medborgare är det klart att det här ter sig väldigt underligt, men jag har som sagt ingen detaljerad kunskap. Det såg väldigt konstigt ut.

Anf. 53 BORIANA ÅBERG (M):

Fru talman! Jag skulle vilja veta när en översyn kommer att ske. Det är beklämmande att regeringen gör allt för att människor utan asylskäl ska få stanna i Sverige medan duktiga och driftiga studenter utvisas.

Anf. 54 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Det sista får stå för ledamoten, för så är inte den migrations- och asylpolitik som vi för. Snarare försöker vi se till att det blir ordning och reda efter två kaosartade mandatperioder med borgerlig regering.

Vi ska naturligtvis titta på detta och se vad som finns att göra. Om det är som det såg ut i nyhetsförmedlingen är det klart att det inte är bra.

Regeringens syn på e-sport

Anf. 55 RICKARD NORDIN (C):

Fru talman! För ett och ett halvt år sedan stod kulturministern på Kulturhusets scen och sa att e-sport självfallet är sport, och lika självklart var det att spelande är kultur. Trots detta ser jag ingenting sådant i regeringens politik.

Detta är ett reellt problem för föreningar runt om i Sverige som söker stöd och bidrag och vill få hjälp med sitt spelande på olika sätt, för det finns ingen konkret styrning från riksdagen.

Kommuner och landsting är villrådiga. De sneglar ofta på riksnivån, men när det helt saknas politik på detta område och man inte vet vad det ska klassas som blir det en ursäkt för att göra ingenting.

Min fråga till kulturministern är: Hur lever kulturministern upp till sina ord, och vilken politik förs för att e-sporten ska vara sport och för att spelandet ska vara kultur? Jag ser ingenting i regeringens politik som tyder på det.

Anf. 56 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP):

Fru talman! Tack för frågan och för att riksdagsledamoten belyser en utmaning som vi har!

Jag sa det för ett och ett halvt år sedan, för fem år sedan, för tio år sedan och säkert i förra veckan: Spelande är kultur. Det är en stor kulturform. Det är många unga människor som spelar, finner gemenskap, utvecklas som föreningsmänniskor och blir en tillgång för vår demokrati genom att de spelar.

Jag välkomnar därför att man i kommuner som jag besöker runt om i landet har hörsammat detta och prioriterat att skapa utrymme. Inte alltför sällan har kommuner kunnat göra det därför att de har ansökt om projekt och stöd delvis från de statliga medel som vi har arbetat fram och prioriterat i regeringen.

Men mycket mer behöver göras, och vi behöver vara fler som talar om spelandet som en del av det rika kulturutbud vi har i vårt land, som vi bedriver en politik för att skapa förutsättningar för.

Anf. 57 RICKARD NORDIN (C):

Fru talman! Min fråga var på vilket sätt regeringen prioriterar detta.

Det är fantastiskt att kommuner där ute gör bra saker, men det finns tillkännagivanden i riksdagen som säger att regeringen ska agera på detta område.

Om man exempelvis vill sätta upp ett spelkafé, ett flipperspel och så vidare behöver man i dag tillstånd och betala avgift till Lotteriinspektionen. Det finns riksdagsbeslut om att detta ska bort, och ändå händer ingenting. Det är flera år sedan tillkännagivandet kom. Det här är gammaldags, absurt och borde skrotas. När kommer detta att ske, kulturministern?

Anf. 58 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP):

Fru talman! Utifrån mitt ansvarsområde som kulturminister händer det en hel del. Bland annat har vi ökat möjligheten för Kulturrådet att med utökad finansiering stötta olika verksamheter runt om i hela landet, också med nationella pengar.

Men det behöver göras mer, och vi behöver vara fler som på olika vis lyfter upp och driver frågan och som inte minst stöttar alla de unga människor som på olika sätt organiserar sig, spelar och vill vara en del av Kultursverige.

Höjda elnätsavgifter

Anf. 59 PATRIK ENGSTRÖM (S):

Fru talman! Jag har en fråga till statsrådet Ibrahim Baylan.

Elnätsavgifterna har ökat i i stort sett hela landet de senaste åren. För en vanlig husägare steg de stora elnätsföretagens genomsnittspriser med nära 3 300 kronor mellan 2010 och 2017. Detta ska jämföras med en avgiftsökning på 1 300 kronor för de elnät som ägs av små kommunala bolag.

Frågan till statsrådet blir: Är det rimligt att vanligt folk kan få så stora prisökningar på sitt elnät?

Anf. 60 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! När det gäller frågan om rimligheten kan jag inte svara på den, eftersom detta är en följd av domstolsutslag. Som statsråd kan jag inte kommentera dem.

Däremot har jag varit mycket tydlig med att det nuvarande systemet inte fungerar. Kunderna – vi som konsumenter – har rätt att förvänta sig att elen ska överföras stabilt och att det sker till rimliga kostnader. Samtidigt måste företagen ha en avkastning för att kunna göra investeringar och ha vissa marginaler.

Denna balans finns inte i systemet i dag. Därför gav regeringen Energi-marknadsinspektionen i uppdrag att lägga fram förslag om ett nytt system. Detta har de nu gjort. Detta förslag har varit ute på remiss. Jag träffar både kundföreträdare och elnätsbolag. Mitt budskap har varit mycket tydligt: Detta system kommer att förändras. Vi måste ha en bättre balans och en rimligare utveckling än vad vi har haft.

Anf. 61 PATRIK ENGSTRÖM (S):

Fru talman! Skillnaderna i elnätsavgifterna är stora mellan olika delar av landet och, som jag nyss sa, mellan små och stora elnätsföretag.

I Borlänge i mitt hemlän Dalarna är elnätsavgiften förhållandevis låg – 7 300 kronor. Men i min hemkommun Avesta, några mil längre bort, är avgiften 12 100 kronor. Det är alltså en skillnad på 5 000 kronor.

Anf. 62 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Ja, så är det. Ibland kan det finnas goda skäl till det. Det kan handla om var i landet det är, om det är i stad eller land, vilka investeringar som har behövts och vilka moderniseringar som har gjorts.

Jag tror att det är många kunder som i dag upplever en frustration över att de inte riktigt ser att det finns en koppling mellan å ena sidan investeringar och förbättringar i näten och å andra sidan avgifterna. Det är precis detta som regeringens förslag avser att förbättra, så att vi får en skärpning av systemet så att detta inte kan pågå som det har gjort.

Åtgärder för fler poliser

Anf. 63 ROGER HADDAD (L):

Fru talman! Liberalerna välkomnar dagens besked från regeringen att utse Anders Thornberg till ny rikspolischef. Men det är klart att som situationen ser ut inom Polismyndigheten, när det är fler utsatta områden, 1 000 färre poliser och andra tuffa utmaningar, är denna åtgärd i sig inte tillräcklig. Det krävs även kraftfulla politiska reformer.

Jag hörde justitieministern tidigare i dag nämna bland annat att det är viktigt att behålla och locka tillbaka poliser som har lämnat myndigheten under de senaste åren. Det är också en fråga som Liberalerna verkligen har sökt svar på hur det ska gå till.

Jag ställde en skriftlig fråga till ministern om detta för någon vecka sedan. Han hänvisade till att myndigheten nu ska jobba med arbetsmiljöfrågan och komma tillbaka om ett år och återrapporera.

Då vill jag fråga justitieminister Morgan Johansson: Hur ska ni komma upp i dessa 10 000 fler polisanställda med denna typ av uppdrag?

Anf. 64 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Det ska vi göra genom att återrekrytera poliser som har lämnat kåren, genom att se till att de som kanske funderar på att göra någonting annat stannar i kåren och genom att utbilda fler. Det är det korta svaret.

Vi behöver förbättra arbetsvillkoren. Jag tror att en grund för det finns i bland annat det nya löneavtal som slöts mellan Polismyndigheten och Polisförbundet för mindre än två veckor sedan. Det innebär en löneförhöjning som ligger väsentligt över märket, det vill säga att den ligger över vad andra grupper får. Det innebär särskilda satsningar på poliser i yttre tjänst. Det innebär också särskilda satsningar på poliser i utsatta områden. Löneavtalet är dessutom framtungt i den meningen att en stor del av dessa löneökningar sker under innevarande år. Detta är ett sätt att förbättra arbetsvillkoren.

Sedan måste man naturligtvis jobba med karriärmöjligheter och med arbetsmiljön i övrigt. Det kan man göra eftersom vi nu satsar mer pengar på svensk polis än vad vi har gjort på 20 år. Vi lyfter därmed fram polisverksamheten.

Anf. 65 ROGER HADDAD (L):

Fru talman! Den politiska skadan av Socialdemokraternas polispolitik har vi sett under era tre första år av denna mandatperiod. Det är först nu – 2017 – som ni utökar antalet utbildningsplatser. Det är först nu som ni aviserar pengar. Men det är 1 000 färre poliser nu under din tid som minister än det var när vi lämnade över makten. Vi hade 20 400 poliser, nu är det 19 300. Sedan finns det aspiranter.

Jag får inget besked på frågan: Hur ska du locka tillbaka de poliser som har slutat? Det handlar inte om de nytexaminerade utan om de som har slutat.

Anf. 66 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Här ser man vådan av att skriva sina anföranden i förväg. I mitt anförande hade jag en utläggning om det nya löneavtalet som innebär bland annat bättre villkor för polisen. Det tror jag kan innebära en del. Sedan har vi ett särskilt uppdrag till polisen när det gäller arbetsvillkoren.

Det bekymmer som vi står inför är att ni utbildade alldeles för få poliser – bara 600–700 poliser per år. Det tar några år att utbilda poliser. Nu har vi fördubblat denna utbildningstakt. Vi utbildar dubbelt så många poliser som ni gjorde under er tid.

Statligt stöd till antidemokratiska verksamheter

Anf. 67 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru talman! I dag har vi en segregering verksamhet som fortgår år efter år inom verksamheter som åtnjuter myndighetsstatus men som inte kan granskas. Skattemiljarder pumpas in i Folkbildningsrådet som sedan förs vidare till exempelvis studieförbundet Ibn Rushd.

Försök från externa personer att granska dessa skattepengar har gjorts. Men om vi får tro dessa källor visar det sig att svenska skattepengar slussas

vidare via stiftelser till direkt segregering och antidemokratiska verksamheter, exempelvis Muslimska brödraskapet.

Det är uppenbart att detta är regeringens politik. Av den anledningen vill jag fråga Alice Bah Kuhnke om hon kan utveckla hur regeringen tänkte här.

Anf. 68 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP):

Fru talman! Jag tackar Markus Wiechel för frågan. Ända sedan vi tillträdde som regering har vi arbetat för att säkerställa att skattebetalarnas pengar inte går till antidemokratiska krafter. Det har vi gjort utifrån de överenskommelser som vi har gjort med de demokratiska partierna i denna riksdag.

Vi har på alla områden när det gäller stöd till det civila samhället och till trossamfund gått igenom alla myndigheters regelverk och direktiv för att säkerställa att de har samma direktiv, och vi är stenhårda: Inga pengar ska gå till krafter som inte arbetar för att stärka vårt Sverige och som inte arbetar för de demokratiska principer som vi har byggt vårt samhälle på.

Anf. 69 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru talman! Jag tackar för svaret. Det låter naturligtvis lovande om regeringen på riktigt tar dessa problem på allvar. Men det som vi ser är exempelvis att Ibn Rushd har en verksamhetsplan som i väsentliga delar är mer inriktad på vad vi skulle kalla ett religiöst trossamfund än ett studieförbund och att skattepengar går till sådant som de inte ska gå till.

När vi vet att oberoende medier nu granskar detta, vill ministern då möjligtvis delge något innan nya nyheter dyker upp?

Anf. 70 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP):

Fru talman! Det är Anna Ekström som har ansvaret för studieförbund och folkbildningen. Men som demokratiminister och som en del av Sveriges regering vill jag återigen betona vikten av att vi säkerställer att de medel – skattebetalarnas pengar – som går ut till det civila samhället och till föreningslivet i Sverige, ska gå till sådant som bär vår demokrati. Där måste vi vara stenhårda.

Jag är oerhört kritisk till att vi tidigare inte har haft en samsyn och inte varit stenhårda. Jag är mån om att denna regering kommer att vara det och har varit det.

Kriterierna för att beviljas det nya filmstödet

Anf. 71 OLOF LAVESSON (M):

Fru talman! Vi har den senaste tiden kunnat följa turerna kring det nya filmstödet. I höstas aviserades det att alla som vill få tillgång till produktionsstöd ska genomgå en obligatorisk utbildning i jämställdhet och norm-kreativitet.

Filminstitutet har nu backat från detta, och jag ska inte be kultur- och demokratiministern kommentera det enskilda fallet. Men när staten inför krav på värderingsutbildningar för att man ska få tillgång till offentliga

stöd är vi inne på ett farligt och sluttande plan. Nyligen kunde vi även se hur en av våra konstnärliga högskolor sökte en professor och där det inte räckte med akademiska meriter utan också krävdes dokumenterad erfarenhet av normkritiskt arbete.

Tanken går osökt till Miljöpartiets förslag till kulturpolitiskt program, där man menade att det skulle genomföras en obligatorisk fortbildningsinsats i intersektionalitet och postkoloniala teorier för alla styrelser och all personal på våra institutioner samt att kvantifierade mångfaldsmål skulle sättas upp, med sanktioner och konsekvenser om målen inte uppnås. Förslaget lades i malpåse, men min fråga blir om det är detta miljöpartistiska program vi nu ser genomföras bakvägen.

Anf. 72 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNKE (MP):

Fru talman! I denna kammare och för kulturutskottets ordförande är det ju en vacker sak att hålla sig till fakta. Olof Lavesson vet mycket väl att det förslag som han hänvisar till och som Miljöpartiets partistyreelse bokstavligt talat lade i papperskorgen inte ens nådde någon sorts verklighet. Detta ger mig dock tillfälle att betona att det inte finns någon dold agenda. Det finns inte ens något sådant program; det förslaget slängdes i papperskorgen för flera år sedan. Nu har Olof Lavesson hört det ännu en gång, men han kanske kommer att fortsätta upprepa det.

Likväl är det så att det finns ett mål för svensk film, och det har Olof Lavesson varit med och antagit. Målet är väldigt tydligt: Jämställdhet och mångfald ska prägla filmområdet – punkt slut. Det är vad regeringen har arbetat fram, det är vad riksdagen har antagit och det är vad Svenska Filminstitutet ska arbeta för att uppnå.

Anf. 73 OLOF LAVESSON (M):

Fru talman! Jag uppskattar ministrarnas tydlighet i dag, och jag har hört detta förr. Frågan är dock om man kan lita på henne, för samtidigt hörde vi för en tid sedan Miljöpartiets kulturpolitiska talesperson Niclas Malmberg säga i Sveriges Television att han inte alls ville avfärda programmet. Han menade i stället att väldigt mycket faktiskt redan är omvandlat i praktisk politik och att annat behöver arbetas med på längre sikt. Detta spökar alltså i papperskorgen, fru kulturminister.

Min följdfråga blir därför vilken miljöpartist man ska lita på – är det kulturministern eller den kulturpolitiska talespersonen?

Anf. 74 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNKE (MP):

Fru talman! Som kultur- och demokratiminister i Sveriges regering, som ledamot i partistyrelsen och som kollega till den kulturpolitiska talespersonen kan jag stryka under och betrygga Olof Lavesson i att riksdagsledamoten ska lita på vad jag säger. Det finns inget sådant program, och det finns ingen dold agenda. Vad som däremot finns svart på vitt är att vi tydligt har ökat den konstnärliga friheten i vårt land.

Frågestund

Anf. 75 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Jag vill ställa min fråga till konsumentminister Per Bolund.

Vi kan se att reklamlandskapet har förändrats. Alltmer är på internet; vi kan se det på Facebook, Youtube och i andra kanaler. Ett problem som finns är dold reklam där konsumenten inte är helt säker på om det är reklam eller vad det är för någonting. Man har kunnat se bloggare marknadsföra produkter som de tycker är den bästa produkt de någonsin har använt, men det kan visa sig att de har fått produkten av ett företag – eller till och med fått betalt.

Det är viktigt att som konsument veta vad som är reklam och vad som inte är det. Har någon sponsrats med en produkt måste det framgå. Likaså måste vi reglera marknadsföring till barn, som är förbjudet. Min fråga är: Hur ser regeringen på dessa frågor?

Anf. 76 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Fru talman! Tack för en mycket viktig fråga, Hillevi Larsson! Jag tror inte att det har undgått någon av oss att reklamlandskapet har förändrats ganska radikalt de senaste åren. Det har även regeringen noterat, och därför har vi tillsatt en utredning. Den har också levererat ett förslag, *Ett reklamlandskap i förändring*. Det var Gunnar Larsson, som tidigare var konsumentombudsman, som stod för utredningen.

Man konstaterar att lagstiftningen faktiskt fyller sin funktion och inte behöver ändras. Där framgår det tydligt att det för oss konsumenter ska vara tydligt om något är ett reklambudskap. Vi ska veta när vi nås av ett kommersiellt budskap jämfört med till exempel ett kulturellt. Man konstaterar dock att tillsynen kan vara ganska svår. Nu har vi ju en väldigt riktad reklam, som anpassas efter oss som individer, och då är det ganska svårt för till exempel Konsumentverket att vara där och granska hur dessa redskap ser ut.

Där jobbar vi nu med att öka verktygen för våra myndigheter och för Konsumentverket. Till exempel ska man kunna använda sig av mystery shopping, där man till exempel kan använda sig av fingerade namn och fingerade mejladresser – just för att kunna vara på plats där reklamen når konsumenterna.

Anf. 77 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Jag tror att detta arbete är väldigt viktigt eftersom det är alltmer reklam ute på nätet nu, och det når inte minst unga personer. Jag tycker att det är ett intressant förslag att man ska kunna använda en fingerad identitet. Det kan vara nödvändigt eftersom reklamen är riktad just till individen. Säg att du är 14 år gammal och heter Lisa, till exempel; det måste man kunna fingera. Jag tror också att det är bra att ge Konsumentverket resurser och verktyg, för de har visat hittills att de är väldigt skickliga i detta arbete. Jag ser alltså fram emot det.

Anf. 78 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Fru talman! Vi måste som sagt rusta våra myndigheter så att de har de verktyg de behöver för att kunna skydda oss som konsumenter och verkligen vara ute där människor nås av budskapen. Att ge dem bättre regelverk att arbeta efter är alltså en viktig fråga

Sedan har vi även förstärkt anslagen till Konsumentverket så att det har mer resurser. Vi har också förstärkt anslagen till civilsamhällets organisationer, så att även de kan vara ute med sina tentakler och märka när någonting går fel. Vidare fortsätter vi att fördjupa samverkan inom EU mellan konsumentmyndigheter, så att man kan nå gränsöverskridande verksamheter. Vi har också gett ökat lagstöd till Konsumentverket. Vi jobbar alltså på många fronter.

Regeringens förtroende för MSB:s nye generaldirektör

Anf. 79 JONAS MILLARD (SD):

Fru talman! Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har till uppgift att hantera olyckor, kriser och olika typer av katastrofer. Flera människor i landet har säkert uppfattningen att regeringen just har bjudit dem på en sådan i form av den förre rikspolischefen.

Dan Eliasson har gjort sig känd bland många för att bland annat ha raderat miljoner mejl på Försäkringskassan och förhindrat eller i alla fall försenat införandet av gränskontroller. Han har köpt pr-tjänster för miljoner, och han har även mörkat sexövergrepp under festivaler samt uttalat sympatier för kvinnomördare. Trots allt detta har alltså justitieministern i Sveriges första feministiska regering förtroende för den här mannen. Hur är det möjligt, Morgan Johansson?

Anf. 80 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Jonas Millard ägnar sig åt att excellera i ryktesspridning. Han kommer med både halvsanningar och helt falska historier. Jag vill här bara markera att jag tycker att det finns en risk med detta: Genom att skruva upp retoriken på det här sättet vet vi inte riktigt var vi så småningom kommer att hamna.

Jag har tagit del av den måttlösa hetsjakt på Dan Eliasson som bland annat Sverigedemokraterna men faktiskt även en del borgerliga partier har ägnat sig åt, och jag tycker att det inger ett djupt obehag att man kan göra på det sättet. Politiker kan angripa politiker, och det ska vi göra. Men politiker ska inte angripa tjänstemän eller myndighetschefer. För det första skadar det statsförvaltningen, och för det andra är det ohyggligt fegt att göra på det sättet. De kan nämligen inte försvara sig.

Jag skulle vilja att vi gick tillbaka till en ordning där vi faktiskt hyfsar debatten på ett bättre sätt.
(Applåder)

Anf. 81 JONAS MILLARD (SD):

Fru talman! Jag vill naturligtvis egentligen rikta min kritik först och främst mot statsrådet och regeringen, som väljer att tillsätta en sådan person på en myndighet som är så pass viktig och just ska hantera olyckor, kriser och katastrofer. Dan Eliasson har ju sett till att den myndighet han

Prot. 2017/18:65

1 februari

Frågestund

varit chef för har sviktat när det gäller förtroendet, och utvecklingen har gått åt fel håll. Man kan såklart raljera över detta, och man kan använda hårda ord. Men jag tycker ändå att det är viktigt att påpeka att en person som uppenbart visat sig olämplig inte ska få förnyat förtroende.

Anf. 82 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag tror att vi då och då ska stanna upp och fundera över vilken typ av retorik vi använder oss av. Vi ska inte släppa lös den här retoriken i alla avseenden. Ibland måste vi ta ett steg tillbaka och se vilket debattklimat vi i så fall driver fram.

Dan Eliasson är en av våra mest erfarna myndighetschefer. Han rekryterades till Migrationsverket av den borgerliga regeringen – av Tobias Billström, moderat. Han utsågs av Ulf Kristersson, också moderat, till chef för Försäkringskassan. Han var den mest kvalificerade kandidat vi hade när vi skulle utse en ny chef för MSB.

Följderna av vinstbegränsningar i välfärden

Anf. 83 MARIA STOCKHAUS (M):

Fru talman! Min fråga går till energi- och samordningsministern, eftersom den är av allmänpolitisk karaktär.

Förslaget som regeringen har lagt fram om vinstbegränsningar i välfärden orsakar mycket oro för många skolor och i många kommuner. Kommuner har börjat att göra krisplaner för att kunna hantera konsekvenserna av förslaget.

Jag har frågat flera statsråd om konsekvenserna. Det svar jag har fått är att man inte tror att någon ska behöva lägga ned.

Däremot har det gjorts en utredning av Pricewaterhousecoopers, som är en av världens mest välrenommerade revisionsbyråer. De har räknat på detta förslag och på möjligheterna för företag att överleva med den ekonomiska verklighet som det ger. Deras beräkningar visar att 80 procent av verksamheterna inte skulle kunna överleva ekonomiskt med de förutsättningar som detta förslag ger.

Min fråga till statsrådet är: Vilken konsekvens- och riskanalys har regeringen gjort när det gäller risker för nedläggning av välfärdsföretag och de konsekvenser som det får för välfärden och för kommunerna?

Anf. 84 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Jag har genom åren ägnat mig åt skolpolitik, inte minst när det gäller regelverk för fristående skolor, och kan konstatera att precis det som Maria Stockhaus nu varnar för har hänt. John Bauer-koncernen är det tydligaste exemplet – en privat ägare kände inte längre att det gick att tjäna pengar och lade därför ned. Kvar stod eleverna och kommunerna och skulle hantera utbildningen.

Detta regelverk har vi nu levt med under 25 års tid. Fördelar finns naturligtvis – det har gett ökad valfrihet och ökad konkurrens och på det sättet kanske också sett till att kommunala skolor blivit bättre.

Men jag begriper mig inte på den borgerliga vurmen för att försvara rätten att ta ut vinster ur skolan. Det är väl inte därför skolan finns? Den

finns ju till för elever, för lärare och för att vårt samhälle ska kunna utvecklas.

Det förslag som vi lägger fram handlar inte om att stänga skolor, utan det handlar om att se till att pengarna används till det som de är ämnade för, nämligen elevernas utbildning.

Prot. 2017/18:65

1 februari

Frågestund

Anf. 85 MARIA STOCKHAUS (M):

Fru talman! När statsrådet uttrycker sig på detta sätt om att ta ut vinst undrar jag om han har förstått vad detta förslag faktiskt går ut på. Det handlar inte om att ta ut vinst utan om att göra vinst inom ramen för bolagets räkenskaper. Om man ska överleva långsiktigt och kunna hantera oförutsedda utgifter måste man göra vinst.

Om förslaget hade handlat om aktieägare som plockar ut aktieutdelning och om begränsningar av detta skulle resonemanget vara mer rimligt.

Men jag frågar fortfarande: Vilken konsekvens- och riskanalys har man gjort, med tanke på att det kan bli aktuellt med nedläggning för många?

Anf. 86 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Jag har förhandlat med både moderater och den förra regeringen när det gäller att ta ut vinster. Där var inställningen densamma – att ingenting kunde göras.

När det gäller det förslag som nu finns, med operativt kapital med mera, är själva syftet att pengarna ska gå till att utbilda eleverna. Det är detta som våra skattemedel ska gå till.

Man får göra ett visst överskott för att kunna göra den typen av investeringar, men här har Moderaterna helt uppenbart valt företagen framför eleverna.

Hot mot den judiska minoriteten

Anf. 87 HANS EKSTRÖM (S):

Fru talman! Jag vill rikta min fråga till kultur- och demokratiministern.

I lördags var det Förintelsens minnesdag. Jag, statsministern och många andra deltog i en minneshögtid vid Raoul Wallenbergs plats.

Jag mötte då också en del representanter från den judiska minoriteten i Sverige. När man diskuterar med företrädare för den judiska gruppen framgår det väldigt tydligt att de känner en stor oro för exempelvis sina institutioner och för sina skolbarn.

Jag undrar därför vilka åtgärder regeringen här och nu försöker att vidta för att öka säkerheten för den judiska gruppen.

Anf. 88 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH

KUHNKE (MP):

Fru talman! Tack, Hans Ekström, för frågan!

Det är tyvärr så att alla våra fem nationella minoriteter, men särskilt den judiska minoriteten, upplever allt fler och större hot från olika grupper i vårt samhälle.

Några av de kraftfulla insatser vi gör – och detta är ett politikområde som vi kraftigt har ökat finansieringen för – berör möjligheten att göra hågkomstresor för skolelever, säkerhetshöjande insatser vid kulturbyggnader och religiösa platser samt att föra en väldigt tät dialog med det judiska samhället och representanter för detta.

Vi är dock fullt medvetna om att mycket mer kommer att behöva göras. Vi behöver ha en oerhört tät dialog för att säkerställa att det vi gör får önskad effekt.

Anf. 89 HANS EKSTRÖM (S):

Fru talman! Det är ju också så att två andra av våra nationella minoriteter diskuteras väldigt mycket i dag.

Den ena är den utsatta romska gruppen. Vi ser denna grupps levnadsförhållanden, som sticker ut kraftigt från dem som gäller för befolkningen i övrigt.

Den andra är vår urbefolkning samerna, med de villkor som denna grupp har.

Även här behövs kraftfulla åtgärder för att komma till rätta med gamla fördomar och orättvisa livsvillkor. Vilket arbete pågår här?

Anf. 90 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP):

Fru talman! Tack vare regeringens ambitioner och prioriteringar samt ett väldigt gott samarbete med Sveriges riksdag, där det finns en bred samsyn om vad som behöver göras och att vi behöver göra det, bereder vi just nu ett arbete som rör ett romskt center. Detta är en del av den romska inkluderingen, där ett flertal myndigheter samverkar – Arbetsförmedlingen, länsstyrelser, kommuner och så vidare.

När det gäller urfolket samerna pågår också en rad arbeten.

Orter med minskad segregation

Anf. 91 HANIF BALI (M):

Fru talman! Min fråga är ganska enkel och kräver ett ganska enkelt svar. Frågan går till samordningsminister Ibrahim Baylan.

Nu har det gått ungefär två år sedan Ibrahim Baylan tillträdde som ansvarig samordnare för att minska segregationen – en superminister, tror jag till och med att jag läste i en tidning. Regeringen har snart suttit i fyra år.

Jag har en ganska enkel fråga: Kan Ibrahim Baylan nämna en ort i Sverige där segregationen har minskat?

Anf. 92 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! När vi pratar om segregation beror det naturligtvis på hur vi definierar detta ord. Om vi pratar om det som vi har sett i vårt land i fråga om ökade sociala klyftor är det så att vi har sett detta under lång tid. Det är att göra det enkelt för sig att titta bara på dessa tre år.

Vi har under en längre tid sett en lägre sysselsättning, sämre skolresultat och ökad brottslighet i en del av våra orter.

I vissa delar ser vi nu en vändning. Vi ser ökad sysselsättning också i våra segregerade förorter. Vi ser att skolresultaten har börjat att vända uppåt.

Men brottsligheten har fortsatt att öka. Framför allt gäller detta den grova brottsligheten, inte minst det vi har sett i form av organiserad kriminell verksamhet.

Det är därför regeringen har prioriterat straffskärpningar och kraftig uppbyggnad av polisen, inte minst genom att tillföra 7 miljarder kronor.

Anf. 93 HANIF BALI (M):

Fru talman! Det kan ju vara jättebra att segregationen eller utanförskapet minskar på en plats. Men för att segregationen totalt sett ska minska gäller det att den då inte ökar lika mycket på en annan plats.

Jag repeterar därför min fråga: Kan Ibrahim Baylan namnge några orter? Jag kan namnge i alla fall några orter där segregationen minskade under den borgerliga regeringen. Kan Ibrahim Baylan namnge en ort där segregationen har minskat under er mandatperiod?

Anf. 94 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Jag har precis nämnt att sysselsättningen har vänt uppåt, inte minst i en del av våra segregerade förorter. Jag har också nämnt att skolresultaten har börjar att vända uppåt.

Jag är inte lika nöjd med hur brottsligheten ser ut, och därför bekämpar vi den med kraft.

Men att göra som Hanif Bali och titta bara på dessa tre år är att göra det lite enkelt för sig. Man kan också vända på det och undra vad ni gjorde under alla de år som klyftorna växte under den borgerliga regeringen. Ni ökade klyftorna – det är vad som hände.

Regeringens politik för pensionärerna

Anf. 95 ERIK EZELIUS (S):

Fru talman! Även min fråga går till statsrådet Ibrahim Baylan.

Det är ju vida känt att den förra regeringen prioriterade skattesänkningar framför satsningar på det gemensamma. Ordningen är nu en annan. Vi har en statsminister, Stefan Löfven, och en socialdemokratiskt ledd regering som har levererat reform på reform som har gjort vardagen och ekonomin bättre för barnfamiljer, förvärvsarbetare och studenter.

En annan grupp till vars gagn regeringen har levererat många bra reformer, men som är i behov av fler, är de som har byggt upp detta land – jag talar alltså om våra pensionärer.

Många av landets pensionärer, däribland min egen morfar Nils-Erik från Västerås, sitter och följer denna debatt. Därför vill jag fråga statsrådet: Vilka åtgärder avser regeringen att vidta för landets pensionärer under år 2018?

Anf. 96 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Jag tackar för frågan. I politiken är vi ibland oense. Det kan man höra inte minst under denna frågestund. Men ofta förstår man ju vad det beror på.

En av de saker som jag har haft väldigt svårt att förstå genom åren är hur vi beskattar människor i det här landet. Med den förra regeringen öppnades en klyfta mellan beskattningen av pensioner och löner. Denna typ av skillnad kan finnas också i andra länder, men då är den nästan alltid till pensionärernas fördel, så inte i Sverige.

I slutet av förra mandatperioden betalade pensionärer ungefär en tusenlapp mer i skatt per månad än löntagare med jämförbara inkomster. Detta har denna regering undan för undan förändrat. Den 1 januari 2018 slöt vi klyftan för alla pensionärer som har pensioner upp till 17 000 kronor. Och vi kommer att fortsätta, för det är inte rimligt att ta ut mer skatt av pensionärer än av löntagare.

Anf. 97 ERIK EZELIUS (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Det är en glädjande reform som kommer att göra tillvaron bättre för landets pensionärer.

Om vi blickar lite bortom valet i höst, och om statsministern Stefan Löfven än en gång får förtroendet att leda Sveriges regering, vilka utmaningar och åtgärder ser ni inom området för att ytterligare förbättra situationen för landets pensionärer?

Anf. 98 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Vi är helt på det klara med att vi ska fortsätta att ta bort klyftan för dem med pensioner upp till 17 000 kronor. Målet är att 2020 ska skatt tas ut efter inkomst, inte utifrån om man är pensionär eller löntagare.

Därutöver har vi höjt taket i bostadstillägget för pensionärer. Det hade inte höjts på tio. Vi har även fördubblat tandvårdsbidraget för alla över 65 år.

Poängen med detta, fru talman, är att det spelar roll hur man röstar i valet. Pensionärerna kan lita på att Stefan Löfven kommer att fortsätta att driva en politik som är positiv för dem.

(Applåder)

Frågestunden var härmed avslutad.

§ 6 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

EU-dokument

KOM(2017) 796 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ömsesidigt erkännande av varor som lagligen saluförs i en annan medlemsstat

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 31 januari

2017/18:689 Avsaknad av telefoni och internet på grund av fel i kopparnätet

av *Nina Lundström* (L)

till statsrådet Peter Eriksson (MP)

2017/18:690 Växtbaserade produkter och beteckningen mjölk

av *Nina Lundström* (L)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

§ 8 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 31 januari

2017/18:596 Växande vårdköer

av *Jenny Petersson* (M)

till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:591 Sjöfartsverkets bristande sjöräddningskapacitet

av *Daniel Bäckström* (C)

till statsrådet Tomas Eneroth (S)

2017/18:594 Stiftelsen MHS-Bostäder

av *Jan R Andersson* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2017/18:592 Sjukdom orsakad av sexuella trakasserier

av *Jessica Polfjärd* (M)

till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

2017/18:593 Nyanländas integration

av *Jessica Polfjärd* (M)

till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

2017/18:610 Effektivare integration

av *Jessica Polfjärd* (M)

till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

2017/18:617 Hyresgästers ställning vid styckvisa renoveringar

av *Nooshi Dadgostar* (V)

till statsrådet Heléne Fritzon (S)

2017/18:597 Familjeklassificering av narkotika

av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)

till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:598 Platsbanken

av *Jan Ericson* (M)

till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

2017/18:599 Ett begränsat klientantal för gode män och förvaltare

av *Mikael Eskilander* (SD)

till statsrådet Heléne Fritzon (S)

2017/18:602 Användning av Försvarsmaktens resurser mot kriminella gäng

av *Hans Wallmark* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:601 Försvarsmaktens insatser mot kriminella gäng

av *Hans Wallmark* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2017/18:603 Rätten att överklaga Skogsstyrelsen beslut

av *Cecilia Widegren* (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2017/18:605 Ungdomspåföljder

av *Ellen Juntti* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:606 Lagförslag i Irak som kan tillåta barnäktenskap

av *Roza Güclü Hedin* (S)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2017/18:607 Brott mot mänskliga rättigheter i Kina

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2017/18:609 Ungdomsarbetslösheten

av *Jessica Polfjärd* (M)

till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

2017/18:608 Dålig arbetsmiljö

av *Jessica Polfjärd* (M)

till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

2017/18:611 3D-vapen

av *Cecilia Widegren* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:612 Regeringen och Försvarsberedningen

av *Sofia Fölster* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2017/18:614 Transparenta skatter

av *Margareta Cederfelt* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2017/18:623 Beskattning vid utflyttning från Sverige

av *Margareta Cederfelt* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2017/18:615 Allergikers möjlighet att resa

av *Nina Lundström* (L)

till statsrådet Tomas Eneroth (S)

2017/18:616 Resurser till polisen

av *Dennis Dioukarev* (SD)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:619 Radikalisering på koranskolor

av *Markus Wiechel* (SD)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:621 Den ryska kustbevakningens medverkan i miljöövning

av *Hans Wallmark* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2017/18:622 Apotekspersonalens skyldighet att anmäla överförskrivning

av *Barbro Westerholm* (L)
till socialminister *Annika Strandhäll* (S)

2017/18:625 Krafttag mot mutor

av *Margareta Cederfelt* (M)
till utrikesminister *Margot Wallström* (S)

2017/18:627 Politiska fångar i Azerbajdzjan

av *Margareta Cederfelt* (M)
till utrikesminister *Margot Wallström* (S)

2017/18:626 Säkerhetssituationen i östra Asien

av *Margareta Cederfelt* (M)
till utrikesminister *Margot Wallström* (S)

2017/18:629 Turkiets attacker mot SDF i syriska Afrinprovinsen

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister *Margot Wallström* (S)

2017/18:630 Turkiets angrepp mot kurderna i Syrien

av *Yasmine Posio Nilsson* (V)
till utrikesminister *Margot Wallström* (S)

2017/18:637 Samverkan med utländska myndigheter för att finna krigsbrottslingar

av *Markus Wiechel* (SD)
till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

2017/18:628 Konsekvenser av myndighetsflytten

av *Markus Wiechel* (SD)
till statsrådet *Ardalan Shekarabi* (S)

2017/18:640 Nolltolerans mot brott

av *Markus Wiechel* (SD)
till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

2017/18:638 Anonyma vittnen

av *Andreas Carlson* (KD)
till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

2017/18:632 Förstärkt förmåga till tung kustrobot

av *Allan Widman* (L)
till försvarsminister *Peter Hultqvist* (S)

2017/18:633 Svensk tandläkarlegitimation med polsk utbildning

av *Barbro Westerholm* (L)
till socialminister *Annika Strandhäll* (S)

2017/18:634 Falska skyddskommittéer

av *Ali Esbati* (V)
till arbetsmarknads- och etableringsminister *Ylva Johansson* (S)

2017/18:631 Prioriteringen av det brottsförebyggande arbetet inom Polisen

av *Roger Haddad* (L)
till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

2017/18:639 Det svenska medborgarskapet

av *Tomas Tobé* (M)
till statsrådet *Heléne Fritzon* (S)

2017/18:635 Alkobommar i våra hamnar

av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet *Tomas Eneroth* (S)

Prot. 2017/18:65
1 februari

2017/18:641 Bötestävlingar inom polisen
av *Lars Beckman* (M)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:650 Likabehandling vid fördelning av skolpeng
av *Johan Hultberg* (M)
till statsrådet Anna Ekström (S)

2017/18:642 Regionala skillnader vid förlossning
av *Jenny Petersson* (M)
till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:646 Organdonationer
av *Jenny Petersson* (M)
till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:654 Vårdköer
av *Cecilia Widegren* (M)
till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:658 Science centers
av *Ann-Britt Åsebol* (M)
till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

2017/18:648 Merkostnadsersättning
av *Ann-Britt Åsebol* (M)
till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:643 Illegala vapen från Balkan
av *Adam Marttinen* (SD)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:644 Intagna som begår brott
av *Adam Marttinen* (SD)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:645 Tomträtter
av *Caroline Szyber* (KD)
till statsrådet Heléne Fritzén (S)

2017/18:649 Vaccination mot mässling
av *Lotta Olsson* (M)
till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:651 Längre handläggningstider för vapenlicenser
av *Sten Bergheden* (M)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:652 Småskaliga vattenkraftverk
av *Sten Bergheden* (M)
till miljöminister Karolina Skog (MP)

2017/18:653 En polishögskola i Västsverige
av *Hans Hoff* (S)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:656 Miljöorganisationers talerätt avseende brukande av skog
av *Runar Filper* (SD)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2017/18:655 Avbytartjänst för animalieproducenter
av *Runar Filper* (SD)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2017/18:659 Dikning av skogsmark

av *Runar Filper* (SD)

till miljöminister Karolina Skog (MP)

2017/18:657 Jordbruk som miljöpåverkande verksamhet

av *Runar Filper* (SD)

till miljöminister Karolina Skog (MP)

Prot. 2017/18:65

1 februari

§ 9 Kammaren åtskildes kl. 15.01.

Sammanträdet leddes

av förste vice talmannen från dess början till ajourneringen kl. 13.10 och

av tredje vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

BRITT-MARIE HARTVIG

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Anmälan om fördröjt svar på interpellation.....	1
§ 2 Ärenden för hänvisning till utskott.....	1
§ 3 Svar på interpellation 2017/18:326 om	
Försvarsberedningen och säkerhetspolitiken.....	2
Anf. 1 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	2
Anf. 2 DANIEL BÄCKSTRÖM (C).....	3
Anf. 3 HANS WALLMARK (M).....	4
Anf. 4 HILLEVI LARSSON (S).....	5
Anf. 5 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	6
Anf. 6 DANIEL BÄCKSTRÖM (C).....	7
Anf. 7 HANS WALLMARK (M).....	8
Anf. 8 HILLEVI LARSSON (S).....	9
Anf. 9 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	9
Anf. 10 DANIEL BÄCKSTRÖM (C).....	10
Anf. 11 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	11
§ 4 Svar på interpellationerna 2017/18:81 och 174 om	
preclearance på Arlanda.....	11
Anf. 12 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	11
Anf. 13 KARIN ENSTRÖM (M).....	12
Anf. 14 EDWARD RIEDL (M).....	12
Anf. 15 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	13
Anf. 16 KARIN ENSTRÖM (M).....	15
Anf. 17 EDWARD RIEDL (M).....	15
Anf. 18 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	16
Anf. 19 KARIN ENSTRÖM (M).....	18
Anf. 20 EDWARD RIEDL (M).....	18
Anf. 21 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S).....	19
Ajournering.....	19
Återupptaget sammanträde.....	19
§ 5 Frågestund	20
Anf. 22 TREDJE VICE TALMANNEN.....	20
<i>Skärpta straff och vistelseförbud för gängkriminella</i>	<i>20</i>
Anf. 23 TOMAS TOBÉ (M).....	20
Anf. 24 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	20
Anf. 25 TOMAS TOBÉ (M).....	20
Anf. 26 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	21
<i>Tullens befogenheter att ingripa mot utförsel av stöldgods</i>	<i>21</i>
Anf. 27 ANDERS ÅKESSON (C).....	21
Anf. 28 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	21
Anf. 29 ANDERS ÅKESSON (C).....	22

Anf. 30 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	22
<i>Åtgärder för att stärka föreningslivet</i>	22
Anf. 31 CHRISTINA ÖRNEBJÄR (L)	22
Anf. 32 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	22
Anf. 33 CHRISTINA ÖRNEBJÄR (L)	22
Anf. 34 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	23
<i>Verkställande av utvisningsbeslut</i>	23
Anf. 35 ADAM MARTTINEN (SD).....	23
Anf. 36 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	23
Anf. 37 ADAM MARTTINEN (SD).....	24
Anf. 38 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	24
<i>Utländska stödligors utnyttjande av samordningsnummer</i>	24
Anf. 39 MIKAEL OSCARSSON (KD).....	24
Anf. 40 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	24
Anf. 41 MIKAEL OSCARSSON (KD).....	25
Anf. 42 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	25
<i>Lagrådets kritik mot regeringens förslag om ny våldtäktslagstiftning</i>	25
Anf. 43 LAWEN REDAR (S)	25
Anf. 44 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	25
Anf. 45 LAWEN REDAR (S)	26
Anf. 46 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	26
<i>Ansvar för en hållbar konsumtion</i>	26
Anf. 47 EMMA HULT (MP)	26
Anf. 48 Statsrådet PER BOLUND (MP)	26
Anf. 49 EMMA HULT (MP)	27
Anf. 50 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	27
<i>Utvisning av studenter</i>	27
Anf. 51 BORIANA ÅBERG (M).....	27
Anf. 52 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S)	27
Anf. 53 BORIANA ÅBERG (M).....	28
Anf. 54 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S)	28
<i>Regeringens syn på e-sport</i>	28
Anf. 55 RICKARD NORDIN (C)	28
Anf. 56 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	28
Anf. 57 RICKARD NORDIN (C)	29
Anf. 58 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	29
<i>Höjda elnätsavgifter</i>	29
Anf. 59 PATRIK ENGSTRÖM (S).....	29

Anf. 60 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S)	29
Anf. 61 PATRIK ENGSTRÖM (S)	30
Anf. 62 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S)	30
<i>Åtgärder för fler poliser</i>	30
Anf. 63 ROGER HADDAD (L)	30
Anf. 64 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S)	31
Anf. 65 ROGER HADDAD (L)	31
Anf. 66 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S)	31
<i>Statligt stöd till antidemokratiska verksamheter</i>	31
Anf. 67 MARKUS WIECHEL (SD)	31
Anf. 68 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	32
Anf. 69 MARKUS WIECHEL (SD)	32
Anf. 70 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	32
<i>Kriterierna för att beviljas det nya filmstödet</i>	32
Anf. 71 OLOF LAVESSON (M)	32
Anf. 72 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	33
Anf. 73 OLOF LAVESSON (M)	33
Anf. 74 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	33
<i>Dold reklam</i>	34
Anf. 75 HILLEVI LARSSON (S)	34
Anf. 76 Statsrådet PER BOLUND (MP)	34
Anf. 77 HILLEVI LARSSON (S)	34
Anf. 78 Statsrådet PER BOLUND (MP)	35
<i>Regeringens förtroende för MSB:s nye generaldirektör</i>	35
Anf. 79 JONAS MILLARD (SD)	35
Anf. 80 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S)	35
Anf. 81 JONAS MILLARD (SD)	35
Anf. 82 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S)	36
<i>Följderna av vinstbegränsningar i välfärden</i>	36
Anf. 83 MARIA STOCKHAUS (M)	36
Anf. 84 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S)	36
Anf. 85 MARIA STOCKHAUS (M)	37
Anf. 86 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S)	37
<i>Hot mot den judiska minoriteten</i>	37
Anf. 87 HANS EKSTRÖM (S)	37
Anf. 88 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	37
Anf. 89 HANS EKSTRÖM (S)	38
Anf. 90 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	38
<i>Orter med minskad segregation</i>	38
Anf. 91 HANIF BALI (M)	38

Anf. 92 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S)	38	Prot. 2017/18:65
Anf. 93 HANIF BALI (M)	39	1 februari
Anf. 94 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S)	39	
<i>Regeringens politik för pensionärerna</i>	39	
Anf. 95 ERIK EZELIUS (S).....	39	
Anf. 96 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S)	40	
Anf. 97 ERIK EZELIUS (S).....	40	
Anf. 98 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S)	40	
§ 6 Bordläggning	40	
§ 7 Anmälan om frågor för skriftliga svar	41	
§ 8 Anmälan om skriftliga svar på frågor	41	
§ 9 Kammaren åtskildes kl. 15.01	45	